Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-нэ гараһа | № 178 (13892) | 1972 оной июлиин 30, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

ТҮРҮҮ ХҮНЭЙ ҮГЭ

МҮНӨӨДЭРЭЙ ШУХАЛА ЗОРИЛГО

Үнгэрһэн үбэл, хурьга абалгын урда тээ, гурбан колхозуудай ...шод түл абалгада хэмнай ямараар бэлдээб, ушөө ямар дутаг...гүд бии гээшэб гэжэ бэе бэеэ шалгалсажа, нүхэр ёһоной хөө...е хэхэ үедөө манай хонишон Д. Ф. Яньков: «Цыбик Очировичой ...хүсөөр һайн, үбһэ тэжээлшье һайнтай, үбһэнэйнь шанар ...хиһээшье дээрэ» гэжэ хэлэхэдэнь, би энэ отарын үбэлжөө ...үбһэ хуряаһан хадаа досоогоо баярлажа һуугаа һэм. Хони... хурьга абалган тухайгаа хөөрэлдэхэдөө, хурьганда эдюулхэ үб...үбһөөр хангаса тухайгаа ехээр хэлсэдэг байгаа һэн. Энээниие...эр, эгээлэй колхознигуудшье ойлгонолди даа.

...най нютагай эрхэ байдалда үбһэн гээшэ мал ажалай саа...үгүйжөөгдэхэ асуудалые шиидхэхэ асуудал гээшэ. Иимэ ...аа манай колхозой партийна организаци ниитынгээ малда хү...үрэхэ үбһэ тэжээл бэлдэхэ тухай тусгаар асуудал шиидхээд. ...иие, партиин гэшүүдые, звенонуудые ударидажа ябахаар то... тогтомол даалгабари, түсэб үгэһэн байна.

...нёдондоһойхидоол мэтэ «Забһарта» гэжэ газарта, хонишон ...рдаевай отарын буусада үбэлэйнь үбһэ тэжээл бэлдэхээр ...огдооб. Сэхыень хэлэхэдэ, энэ жэл нёдондонойхидоо хүрэхэ...ргаса гараад байна. Нёдондо жэл түсэбөө холо үлүүлэн дүүр... колхоз дотороо мүрысөөндэ 2-дохи һуури эзэлжэ гараа һэм. ...жэл ургасын бираашьегүй һаа, түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэ ...ётойбди.

...үнөө гүн сабшалангайнгаа заха, боори, шугы, модон соогуурхи ...үглүүлжэ абанабди. Гүн сабшалангайнгаа газаа тээ, урдань ...дадаггүй газарта, багсаахада, 120—150 центнер үбһэ бэлдэг...ётой. Энээнгүйгөөр түсэбөө үлүүлхэмнай бэрхэтэй. Үнгэрһэн ...«Забһартынгаа» 45 гектар сабшалангай га бариһөө 14,3 цент... үбһэ һайн шанартайгаар хуряагаа һэмди. Энэ хадаа хүдөө га...сабшалангһаа абтадаг ногооной дээдэ хэмжээн гэжэшье хэлэ...ехэ эндүү болохогүй ха. Теэд заха зуха газарай ногоое «до...ноогоогүй» һаа болодоггүй.

...иин звенодо Базаржап Очирович Самсуев гэжэ коммунист, ...е хүн ябалсадаг юм. Үшөө хоёр эхэнэрнүүд — хурьгашад. ...иин 4 һурагшад. Зарим һурагшад һая хажуур барижа ... Теэд хүүгэдые һургажа, ажалда оруулха гэһэн манай жа... хадань энээниие һайшаан хэхэ ёһотойбди. Юуб гэбэл, за...енонууд тракторна гү, али морин иосилкаар лэ гүн сабша... ногоо сабшаад, хажуур баридаггүй зантай. Иигэжэ үбһэ ...а яашье болохогүй. Манай Захааминай аймагай алишье ... совхоз ехэнхи сабшалангаа гар хажуураар лэ сабшаа һаа, ...гээ малда хүсэд хүрэхэ үбһэ абаха ха гэжэ би һанадагби. ..., табяад онуудта абтадаг үбһэнэй хэмжээн заримдаа хү...е юундэ болёоб гэхэдэ, бидэнэрэй хажуур барихаяа болижо һаа болоно ха гэжэ һананаб. Гараар сабшаһан талмайн үб...шье, шанартайшье байдаг гэжэ хүн болгон мэдэнэ ёһо...лангаяа, жэжэ малда, түлдэ гараар сабшаһан ногоон тон ...эжээл болодог. Юуб гэбэл, үндэрөөр ургаһан ногооной ... эгээл шэмэтэй ногоон абтана ха юм. Тиимэ ногоон косил...жуурта оронгүй үлэшэдэг. Залуу үетэндэ хажуур барюул...гаха, энээнэй удхые ойлгуулан үгэхэ гээшэ бидэ, эхэ, эсэ... уялга юм бэзэ.

...нөө сагай, онсолон хэлэбэл, техническэ дэбжэлтын үедэ, ...жахыда элдэб янзын оньһон техникын үгтэжэ, гарай хү...үдэдэг хүндэ хүшэр хүдэлмэриин угы боложо байгаа сагта ... лэ гар хажуураа бария гэжэ уряалхадаа. эндүүрнэ бэшэб. ..., буусын үнгитай үдхэн ногоо, боролжо бургааһанай соор...д гэхэ мэтые гар хажуураар сабшахада, косилкаар унагаа...рходоо хэмгүй ехэ үбһэнэй абтадагынь мэдээжэ ха юм. Теэд ... энээниие тоохоёо болишоходо хүлисэмөөр бэшэ ха.

...1972 ондо ургаса хуряалгые, хүдөө ажахын продуктнуудые ...ялгые хангаха хэмжээнүүд тухай» партиин ЦК-гай, СССР-...инистрнүүдэй Соведэй тогтоол хадаа ниитын малда хүсэд хү...тэжээл элбэгээр, шанартайгаар бэлдэхэ тухай зорилго таби...шэ. Энэ илангаяа манай Захааминай аймагай, тэрэ тоодо ...эй нэрэмжэтэ колхоздо онсо зорюулагдана. Гол түлэб мал ...а олоо оршоёо абадаг ажахы һэн тула тэжээл бэлдэхэлгэ...ыг оролдолгоёо гаргаха ёһотой. Мүнөө хура бороон дэншье ...эд байна. Энээниие «һамбаашалан», сабшаһан ногоогоо муу...үгүй, тармажа, соможо абаха шухала. Заримашуул 2—3 удэ...ра хүлеэдэг. Юундэ? Үбһэ һэлижэ, худхажа хатааха ду...айдаг ха. Үдэрэй наранда 2—3 һэлиһэн үбһэн хатахаар ... байдаг. Сенаж бэлдэлгын хажуугаар сомогдохо үбһэеэ ша...гаар бэлдэхэ гээшэ мүнөөдэрэй шухала зорилго гэжэ хүн ... мэдэхэ ёһотой.

...э шухала асуудалдаа гол анхаралаа хандуулжа, манай кол... партийна организаци, правлени 20 гаран звено байгуулаад ...оорондын социалис мүрысөө үргэнөөр эмхидхэбэ. Хамта дээ...60 гаран хүнүүд үбһэ хуряалгада хабаадалсана. Эдэ нүхэ...нда манай звено түрүү зэргэдэ гаралсахаар лэ тэмсэхэ ...бди гэжэ хэлсээбди. Хэрбээ нёдондо жэл звеногоороо 645 ...р үбһэ бэлдэһэн һаа, энэ жэл 685 центнер һайн шанартай ...Цыбик Ардаевай отарада бэлдэхэхэбди.

...хозоймнай партийна организаци, правлени социалис мүры... дүнгүүдые арбан хоногто гаргажа, түрүү һуури эзэлэгшэд...хони мүнгэн шагналтайгаар, дамжуулгын Улаан тугхантай...гэхэ юм. Үбһэ бэлдэлгын эсэстэ звенонууд хоорондын мүры... дүн согсологдожо, хүн бүхэн, звено бүхэн үнэтэ бэлэгээр ...даха байна.

...нөө бидэнэй, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалга... —үбһэ хуряалга түлэг дундаа ябажа байна. Бултадаа энэ ...алгаяа мэдэржэ, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллая!

Г. ДАХАЛАЕВ,
Захааминай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой үбһэшэдэй звеное даагша.

...АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

...АРОВСКЫН ХИЗААРАЙ ХҮГЖЭМТЭ КОМЕДИИН ...АЙ КОЛЛЕКТИВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО ...ДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

...кын ажалшадые соёл ... талаар һайнаар ханга...үлөө Хабаровскын хизаарай хүгжэмтэ комедиин театрай коллективые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

...-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
...оной июлиин 28.

...СР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

...Д В. А. ЛЫСЕНКО, П. М. РАХВАЛОВ ГЭГШЭДЫЕ ...АЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

...с мүрысөөндэ үйлэдбэ...жалтануудые түйлэһа...өө Буряадай АССР-эй Вер...ведэй Президиумэй Хүндэ...мотаар шагнаха:

...о Владлен Афанасьевичые ...-Үдын судна бүтээлгын заводой судна хабсаргагшадай бригадир.

Рахвалов Павел Митрофановичые — Байгал-Сэлэнгын техническэ участогай «Баклан» гэжэ теплоходой капитан-техник.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

...н-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
...2 оной июлиин 28.

ҮБҺЭ ТЭЖЭЭЛЭЭР БАРДАМ ҺАА, ҮБЭЛЭЙ ХҮЙТЭНҺӨӨ АЙЛТАГҮЙ

ТҮРҮҮШЫН ДҮНГҮҮД

«Улаан Оронго» колхоз адууһа малдаа үбһэ тэжээл бэлдэжэ эхилэнхэй. Оньһожоруулагдаһан гурбан звено июлиин 15-һаа сабшаландаа гараһан байна. Хуряалгын эхинэй үдэрнүүдтэ бороо хуратай байжа, үбһэшэдэй ажал нилээд һаатуулагдаа. Тиигэбэшье энэ үе соо 450 гектар сабшагдаһан, 3700 центнер үбһэн һайн шанартайгаар сомогдоһон байха юм.

Үбһэшэдэй социалис мүрысөөнэй дүримэй ёһоор 10 хоног бүридэ ажалай дүнгүүд согсологдожо, түрүүшүүл урмашуулагдажа байхаар хараалагданхай. Июлиин 26-да тус колхозой правлениин болон парткомой хамтын заседани дээрэ үбһэшэдэй звенонуудай хүдэлмэриин эхинэй 10 үдэрэй дүнгүүд тухай зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Үнгэрһэн арбан үдэрэй туршада үбһэшэдэй звенонуудай хүдэлмэри тиимэшье һайн ябаа гэхын аргагүй. Эмхидхэлэй талаар зарим тэды дутагдалтай байгаа. Илангаяа гурбадахи тракторна бригадын үбһэшэдэй звено ажалаа һайнаар эмхидхэжэ шадаагүй. Машина, техникээ дүүрэн хүсөөрнь ашаглажа бираагүй. Гараар сабшалга, морин косилка, тармуур гэхэ мэтые табяагүй. Үбһэ багсалан уяха пресс түхеэрэлгэнь тодхогдоодүй дээрэһээ хүдэлнэгүй. Мүн эбдэрһэн техникые ябууд дундань заһабарилха хүдэлмэри һайнаар эмхидхэгдээгүй байгаа, сабшалга хуряалга хоёрынь хоорондоо забһар ехэтэй байна гэжэ заседани дээрэ тэмдэглэгдэбэ.

Үбһэ хуряалгын түрүүшын үдэрнүүдтэ 165 гектар сабшажа, тэрэнэй 118 га талмай дээрэһээ 1545 центнер һайн шанартай үбһэ хуряажа, арбан һүри бодхооһон 2-дохи тракторна бригадын оньһожоруулагдаһан звено түрүүшын арбан үдэрэй дүнгөөр нэгэдэхи һуури эзэлбэ. Ажалай түрүүшүүл, механизаторнууд Александр Цыремпилов, Лхамаадан Гомбоев, Баир Гомбоев, гар хажууршан Даба Ринчинов болон бусад үдэр бүриингөө ажалай нормые үлүүлэн дүүргэжэ ябаа.

Түрүүлжэ ябаһан энэ звенодо колхозой правлениин болон парткомой дамжуулгын Улаан туг, нэгэ эрье хонин шагнал болгон барюулагдаба. Ажалай үндэр бүтээсэ түйлаһан эрхимүүд тус бүри 10 түхэриг мүнгөөр шагнагдаһан байна.

Социалис мүрысөөндэ хоёрдохи һуури эзэлһэн нэгэдэхи бригадын үбһэшэдэй звенодо шан — нэгэ эрье барюулагдаа. Энэ звено ажалай арбан үдэр соо 160 гектар сабшажа, 1200 центнер үбһэ һайн шанартайгаар һүрилжэ абаһан байна. Ажалай түрүүшүүл — механизаторнууд Гомбо Цыремпилов, Цырен Дашиев, Нима Доржиев, гар хажууршад Цэдэн-Еши Халзанов, Дари Халзанова гэгшэд халаан бүриингөө нормые үлүүлэн дүүргэнэ. Социалис мүрысөөндэ илажа ябаһан эдэ бэрхэшүүл мүн лэ мүнгэн шангаар урмашуулагдабад.

3600 ЦЕНТНЕР ГУРИЛ

Колхозой түб тосхоной зүүн захада уужам үргэн хашаан соо үглөөнэй 5 часһаа үдэшын 11 час хүрэтэр зогсолтогүй хүдэлдэг АВМ түхэлэй машина тодхогдонхой. энэ хадаа малай шэмэтэ тэжээл витамин ехэтэй ногооной гурил татадаг агрегат. Тус техникые механик Ф. Х. Хаданов хүдэлгэнэ.

— Зунай эхиндэ ган байһанһаа ногооной ургаса муу һэн. Тиигэжэ ногооной витаминтай гурил бэлдэхэ ажалые июлиин 13-һаа эхилээбди, —гэжэ нүхэр Хаданов хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ.— 250 тонно витаминтай ногоон гурил үйлэдбэрилхэ түсэбтэйбди. Үдэрэй хоёр халаан ажаллана. Халаан бүридэ 1500 килограмм гэхэ гү, үдэртөө 3000 килограмм гурим татагдана.

Эндэ механигһаа гадна 6 хүн (халаан бүридэ гурбан хүн) тус агрегадай дэргэдэ ажалладаг. Ажалшадынь барандаа залуушуул — нютагай дунда һургуулиин ахамад классуудай һурагшад: Базар Нимаев, Пурбэ, Лубсан Будаевтан, Валерий Анжуев, Халзанов гэгшэд болоно. Залуушуул оролдосотой һайнаар ажаллана гээд механик Хаданов магтана.

Гурил гаргаха үбһэ ногооной һаадгүй асарагдаад байбал, түсэбтэ даабаряа саг болзор sooнь бүрин дүүргэхэ аргатайбди, — гэжэ механик хэлэнэ. Мүн энэ түхеэрэлгые сүүдхэ соо гурбан халаандашье хүдэлгэжэ болохо байна.

Малай тэжээлэй ногоон гурил татадаг энэ түхеэрэлгэ тус колхоздо табигдажа, гурбадахи жэлээ ажаллажа байна. Тиимэ тэжээл бэлэдхэлгэ жэлһээ жэлдэ дээшэлнэ. Түрүүшын жэлдэ 13 тонно, нёдондо 120 тонно үйлэдбэрилэгдөө һэн. Энэ шэмэ ехэтэй тэжээлэй һайниие мэдэдэг болоһон малшад витаминтай ногооной гурил ехээр бэлэдхэхэ эрилтэ табина.

Д. ЦЫБЕНОВ.

НАРАТАЙ ҮДЭРЫЕ ҺАМБААШАЛАН

Һүүлэй үедэ нютагтамнай үдэр бүри шахуу хура бороон орожо, үбһэшэдэй хүдэлмэридэ ехэ һаад ушаруулна, ажалыень гэдэргэнь татана. Тиимэ сагай тохёолдоод байхада, наратай үдэр, час бүхэниие һамбаашалан, үбһэеэ шадаал һаа һайн шанартайгаар, түргөөр хуряажа абахын түлөө оролдонобди. Энээниие совхозой ажалшан бүхэн һайса ойлгонхой.

Манай совхозой нэгэдэхи отделенидэ үбһэ хуряалгын 9 звено эмхидхэгдэһэн юм. Тэдэнэр июлиин хахадаар үбһэеэ сабшажа эхилһэн байгаа. Түрүүшээр намагтай газарай, ой модоной соорхойнуудай ногоон сабшагдаа.

Звенонуудай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Энэ мүрысөөнэй түрүүшын арбан хоногой дүнгүүд согсологдобо. Тиихэдэ партиин гэшүүн Цыбикжап Ринчинович Дымпиловэй хүтэлбэрилдэг звено эрхимлэжэ ябана. Энэмнай хори гаран жэл соо үбһэ хуряалгын звено хүтэлбэрилжэ, ехэ дүршэлтэй болоһон хүн юм. Тиимэһээ үбһэшэдэйнгөө ажал хүдэлмэриие шадамар бэрхээр эмхидхэдэг байна.

Цыбикжап Ринчиновичэй звенодо хамтадаа 14 хүн хүдэлнэ. Тэдэнэр 286 гектар газарай үбһэ хуряажа абаха даабаритай юм. Звенодо 4 трактор, тракторай хоёр косилка, тармуур ба бусад хэрэгсэлнүүд даалгагданхай.

Һүүлэй мэдээнэй ёһоор нүхэр Дымпиловой хүтэлбэрилдэг звенодо 50 гаран гектар газаран ногоон сабшагдаад байна. Тиихэдэ 300 гаад центнер һайн шанартай, эргын үбһэн абтажа һүрилэгдөө. Звеногой гэшүүд сабшалга тармалга хоёрой хоорондо ехэ забһар гаргахагүйн тула оролдожо, наратай үдэр, час бүхэниие алдангүй хүдэлдэг заншалтай.

Звеногоймнай гэшүүд бултадаа жэгдэ һайнаар хүдэлнэ. Үбһэ хуряаха түсэбөө дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаараа оролдохобди, — гээд звеное даагша Цыбикжаб Дымпилов хөөрэнэ.

С. ДОРЖИЕВ,
Далахайн совхозой нэгэдэхи отделениин тоо бүридхэгшэ.

ХҮГШЭН, ЗАЛУУГҮЙ

ЧИСААНА. Эндэхи совхоздо үбһэ хуряалга түлэг дундаа ябажа байна. Байгша ондо эндэ оньһожоруулагдамал 5, хүсэд оньһожоруулагдаагүй 6 бригада ниитын малда тэжээл бэлдэхэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Совхозой отделени бүхэндэ хүнүүд хүгшэн, залуугүй үбһэндэ гараа. Юуб гэхэдэ, үбһэ сабшаха хаһын урда тээ совхозой хүтэлбэрилэгшэд нютаг бүри партийна, комсомолшуудай болон хамтын суглаа үнгэргэһэн юм. Суглаанда хабаадагшад үгэ хэлэгшэдэй һанамжа дурадхалые һайшаажа, СССР-эй 50 жэлэй ойн баярые ажалай шэнэ амжалтаар угтаха гэжэ шиидээ.

Үбһэшэдэй дунда мүрысөөнэй эршэ хүсэн үдэр бүри шангадана. Арба хоноод лэ ажалай дүнгүүд согсологдожо, 1-дэхи һуури эзэлэгшэдтэ 30 түхэригэй, 2-дохидо — 20 түхэригэй шангууд барюулагдажа байха юм.

Ниитын малда үбһэ тэжээл бэлдэхэ хаһын 5 үдэр соо Чисаанын совхоздо 400 центнер үбһэн сомогдоод байна.

И. РУБЦОВ.
Хэжэнгын аймагай Чисаанын совхозой парткомой секретарь.

ЭМХИТЭЙГЭЭР ЭХИЛЭЭ

Отделениин хүтэлбэрилэгшэд үбһэ хуряалгын урдахана сабшалангаа эрьежэ, ногоонойнь ургаса хараһан, хаанаһаа сабшажа эхилхэеэ багсаажа үзэһэн бэлэй. Тиихэдээ уһанай үертэ абтадаг Хотогорой сабшалан хуряахаар шиидээ һэн. Юуб гэхэдэ, Хотогорой сабшалан жэл бүри һайнаар ургадагшье һаа, уһанай үертэ абтажа, ногоониинь сабшагдажа, үрдигдэдэггүй бэлэй. Тиин мүнөө отделениин үбһэшэд урданайнгаа алдууе дабтахагүйн тула эндэхи сабшалангаа эгээн түрүүлэн хуряажа захалба.

Хотогорой сабшалан дошо болдогтой, һөөг бургааһатай тула косилкаар сабшахын аргагүй юм. Тиимэһээ мүнөө эндэ Цыденжаб Баяртуевай хүтэлбэрилдэг үбһэшэдэй звено гол түлэб гар хажуураар сабшана.

Һүүлэй мэдээгээр, тус звеногой үбһэшэд түрүүшынгээ табан һүри шарга дээрэ соможо үрдибэ.

— Халтад гэбэл уһанда абтаха газарайнгаа ногоо сабшажа һүрилһэндээ нэгэ бага һанаамнай сэхэлдибэ. Гар хажууршад, бухал табигшад үдэр бүриингөө даабари ходо үлүүлэн дүүргэжэ, яһала һайн ажаллаа — гээд, отделениин бригадир Солбон Базардараев омогорхон хөөрэнэ.

Байгша ондо дурсагдагша отделениин үбһэшэдэй бригаданууд бүхыдөө 12 мянган центнер үбһэ һүрилжэ, 100 тонно сенаж даража бэлдэхэ түсэбтэй юм. Тиин эдэ нарата үдэрнүүдтэ отделениин үбһэшэд үбһэ хуряалгаяа эршэмтэй һайнаар ябуулжа, ниитынгээ хони, малда эрхим шанартай тэжээл элбэгээр бэлэдхэхын түлөө бии хүсэеэ элсүүлэн ажалланад.

Б. ЛАЙДАПОВ.
Хорнин совхоз.

Бухалнууд жэрылдэнэ

Хэжэнгын совхозой һү һаалиин Толгойн фермын һаалишад харууһалжа байһан малайнгаа эдихэ үбһэ тэжээл өөһэдөө бэлдэдэг заншалтай юм. Эбтэй эетэй энэ коллектив мүнөөшье эмхитэйгээр үбһэндөө гараба. Сабшалан дээгүүр бухалнууд түргэн бодожо, 100-аад центнер үбһэн сомогдоод байна.

Б-Х. ЖАМЬЯНОВА, МТФ-е даагша.

Зунай тунга ногоондо садаһан хонид үдэшэлэн тээшэ хото хорёодоо дүтэлжэ, аятай зохидоор амархаяа хэбтэшэнэд. Бухэли үдэр хада, губээн оройгоор хонидоо адуулжа эсэһэн хонишодшье гэр тээшээ ярана.

Энэ жэлдэ Бэшуурэй совхозой үнинэй хонишодой нэгэн Цыжидма Аюшеева түл абалгаар ажахы доторoo эгээл һайн үрэ дүн туйлаа. Зуун эхэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 94 хурьга абажа, гарза хоролтогүйгөөр томо болгоод тушааһан байна. Мүнөө хонидойнгоо нооһо хайшалжа дүүргээд, искусственна аргаар үрэжүүлхэ болотор тэдэнээ эрхим тарган болгохын тула оролдосотой һайнаар адуулна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ахалагша хонишон Цыжидма Аюшеева өөрынгөө туһалагша Дулмажап Цыбикжаповатай.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ТАСС ШЭНЭ ҺОНИН

ҺАНАЛАА НЭГЭДЭЛГЫН ОРШОН БАЙДАЛДА

ПАРИЖ. (ТАСС). Вьетнамай арадтай һаналаа нэгэдэхын түлөө Европын оронуудай коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай конференци Парижда хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Тэрэнэй хүдэлмэридэ Европо түбиин аха дүү 27 партинуудай түлөөлэгшэд хабаадалсаа. Совет делегацие КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев толгойлоо.

Энэ конференци вьетнам арадтай һаналаа нэгэдэлгын мэдүүлгэ нэгэн дуугаар һайшааһан байна.

Энээнэй һүүлээр пресс-конференци болоо. Вьетнамай арадтай һаналаа нэгэдэхын түлөө Европын оронуудай коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай конференциин хүдэлмэри тухай Франциин Коммунис партиин Генеральна секретариин орлогшо Ж. Марше хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ хөөрэжэ үгөө. Вьетнамай баатарлиг арадтай һаналаа нэгэдэлгын оршон байдалда конференциин хүдэлмэри үнгэрөө гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглэбэ. Вьетнамда Америкын эзэрхэг түримхэй ябуулгаяа улам үргэдхэжэ, зэрлиг муухайгаар бомбодожо байхада, Вьетнамай Демократическа Республикын портнуудта минэ табижа байхада, Урда Вьетна... Америкын правительствын ...а яһанай илгаа баримталан, ...лад зониие жэгшүүритэ муухайгаар хюдажа байхада, бүхы вьетнам арадтай, тэрэшэлэн Лаосой ба Камбоджын арадуудтай һаналаа нэгэдэлгээ бэхижүүлхэ гэһэн гансахан лэ, юрын лэ зорилго конференци урдаа табиһан байгаа гээд Ж. Марше мэдүүлээ.

Конференциин хүдэлмэреэ дүүргэһэнэй һүүлээр аха дүү партинуудай делегацинууд ДРВ-гэй делегациин байрладаг Париж шадархи Шуази-ле-Руа город ошоһон байна. Тэндэ конференциин хүдэлмэриин дүнгүүд тухай ДРВ-гэй делегацида мэдээсэхэ юм.

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЭ

Ороной колхоз, совхозууд мал адууһаяа садхалан тарганаар үбэлжүүлхын тулада, тэжээл бэлэдхэлгые үргэлжэлүүлһээр.

СССР-эй ЦСУ-гай мэдээнэй ёһоор, июлиин 24-нэй байдалаар орон дотор 40275 мянган гектарай үбһэн сабшагдаа. Энэ хадаа түсэблэгдэһэн талмайн 59 процент болоно. Ажахынуудта 26599 мянган тонно үбһэн хуряагдаа, 28459 мянган тонно сенаж бэлэдхэгдээ, 3483 мянган тонно силос дарагдаа, 974 мянган тонно үбһэнэй витаминна гурил бэлэдхэгдээ.

Сенаж бэлэдхэлгэдэ мүнөө жэлдэ колхоз, совхозуудта ехэ анхарал хандуулагдана. Бүхы орон дотор сенаж дараха түсэб дүүргэгдээ. Иимэ тэжээл нёдондо жэлэйхидэ орходоо, 12821 мянган тонно ехээр бэлэдхэгдэһэн байна. Украинын, тэрэшэлэн Литва ба Латвиин олон областьнуудай хүдөөгэй ажалшад муу бэшээр ажаллаһан байна. Сенаж дараха түсэб эндэ нилээд ехээр үлүүлэн дүүргэгдэнхэй. Гэхэ зуура, Белоруссиин, РСФСР-эй Казахстанай зарим областьнуудай ажахынууд энэ талаар гээгдэлтэй.

Үбһэнэй витаминна гурил бэлдэн гаргаха түсэб мүнөөдэр 46 процент дүүргэгдээ гэбэшье, энэ хүдэлмэри нёдондонойхиһоо түргэнөөр хэгдэнэ.

Тэжээл бэлэдхэхэ бүхы арга боломжонуудые хэрэглэхые эрмэлзэн, механизаторнууд таряа хуряахадаа, тэрэ дороо һолоомыень полиһоо зөөжэ гаргаад, һүрилнэ. Тарянай хуряагдаһан бүхы талмайн хахадайнь һолоомо һүрилэгдэнхэй. Энэ хүдэлмэри нёдондонойхиһоо түргэнөөр хэгдэнэ. 8302 мянган тонно һолоомон бэлэдхэгдээ.

Тэжээл бэлэдхэлгэ үргэлжэлһөөр.

(ТАСС).

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

МАНАЙ ТАНИЛ—ТҮРҮҮ ХҮН

Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха Тарбагатайн комбинадай коллектив СССР-эй 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ оролсон, 1972 онойнгоо хахад жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргээ гэжэ дуулахадаа, бидэ Тарбагатай хонходожо, энэ амжалтада танил нэгэ оёдолшонойнгоо өөрынгөө хубитые хэр зэргэ оруулһые һонирхообди.

— Варвара Егоровна гү?.. Урданайхидаал адли һайн хүдэлөөл даа. Юһэн процентээр түсэбөө үлүүлээ... — гэһэн харюу дуулдаа.

— Комбинадтнай хэды процентээр үлүүлээб?

— Хоёр процентээр...

Коллективэй амжалтын дунда зэргын хэмжээнһээ долоон процентээр үлүү. Эдээхэн процентнүүдыень жэлэй эсэстэ оёгдоһон хубсаһан дээрэ гаргаа һаа, эрэшүүлэй олохон костюмууд, эхэнэрнүүдэй платинууд болохо юм.

Энэ түрүү хүнтэй бидэ хабаршагаар уулзаа һэмди. Тарбагатайн кондитерскэ фабрикын коллективэй хүдэлмэригэй танилсахадамнай, директорынь эгэшэ дүү хоёр басагад Чебунинтанаар уулзахые дурадхаа бэлэй. Эсэгэнь механизатор, эжынь оёдолшон — ажалша бүлэһөө гараһан тэдэ хоёр комсомолшууд 1971 оной жэлэй эсэс хүрэтэр фабрикынгаа 1900 тонно кондитерскэ зүйлнүүдые голодоһогүйгөөр гаргадаг болохын түлөө тэмсэхэ гэһэн үүсхэл эхилээд байһан юм.

Тэдэнтэй танилсахадаа бидэ Елена, Маша гэһэн нэрэнүүдыень, гурбан, хоёр жэлэй саада тээ дунда һургуули дүүргээд, хүдэлхэ гэжэ шиидэһыень мэдээ бэлэйбди. «Саашаа һураха дуран байгаагүй гү?» — гэһэн асуудалдамнай иимэ харюу үгөө бэлэй:

— Заалһаа институт, техникум дүүргэхэ гэһэн зорилго урдаа табяагүйбди. Түрүүн мэргэжэлтэй болохо гэһэн эрмэлзэл бидэнииє эзэлээ һэн. Мүнөө нэгэмнай гурба, нүгөөдэмнай хоёр жэл шахуу хүдэлөөд байхадаа һургуули хэзэгүйдэ эргагүй болобо гэжэ бэе дээрээ мэдэжэ эхилээлди даа. Шэнэ техникэ, оньһожоруулга фабрикадамнай хэгдэнэ, үйлэдбэридэ шэнэ дүршэлнүүд нэбтэрүүлэгдэнэ. Тэдэниие һургуулигүйгөөр, эрдэмгүйгөөр ойлгохонь хүндэ байна. Өөһэдөө ном шудалдагбди. Теэд энэмнай хаанашье хүрэнэгүй... Мэргэжэлтэй болоо хадаа саашаа һураха гэжэ хэлсэнхэйбди...

Энэ хэлэгшэһээнь улам бидэ арбадахиие дүүргээд яажашье һаань лэ ямар нэгэн институдта орохые оролдожо ябадаг хүбүүд, басагадые, мүн үри бэесынгээ ямар һэдэбтэйе, хэн болохошууе ойлгохые оролдохогүй, эдээхэн дүйень хүгжөөхэ гэжэ һанахагүй, харин ямаршье һаань, нэгэ һургуули руу «түлхижэ үзэхые» оролдодог түрэлхидые ухаандаа оруулаа бэлэйбди. Тиимэ үхибүүд дүйгүй, дурагүй ажалаараа һургуули хэзэд, һайн мэргэжэлтэн боложо шадаагүй байдаг, иимэ мэргэжэлтэнһээ үрэшье ехэ гарадаггүй гээшэ aаб даа.

Тиихэдэ бидэнэртэ гүс фабрикын түрүү хүдэлмэришэн Александра Попова:

— Басагад зүб бодоно. Эжынь заажа үгэһэн байха, — гэжэ хэлээ һэн.

— Өөрөө хаана хүдэлдэг бэ?

— Хүн зоной хэрэглэмжэ хангаха комбинадта. Оёдолшон юм...

Тиигэжэ бидэ Варвара Егоровна Чебунинатай уулзахые хүсөө бэлэйбди.

Урин нюдэтэй, налгайшагаар енеэбхилһэн, табяад наһанай сула эхэнэр бидэнэй асуудалда:

— Би тэдэ басагадай эхэ гээшэльби даа. Юун болооб?.. Өөһэдтэйнь уулзахагүй юундэ намда ерээ хүмта?.. Али... муу ябадал гаргаа гү? — гэһэн асуудал табяад, һэргымжэтэйгээр алдангүй шэртээ һэн.

— Басагадаа институдта эльгээхэеэ һанадаггүй гэжэ дуулаад һонирхообди...

Үшөө нэгэ хэды бидэниие харад гээд, тэрэ энеэгээ һэн:

— Дурагүй юундэ байхабиб даа. Дуратайнь схээр дуратай аабзаб даа, — гээд, тэрэ ойр зуурахан бодолгото болоһоной һүүлдэ — арбадахиие дүүргэн сасуунь эльгээхэдэ юунэй түлөө институдта һуража байһанаа хүсэд ойлгохогүй шэнги байгаа һэн. Харин мүнөө эрдэм ёһотоор шудалха гэжэ оролдохо болоо байха. Олоһон эрдэмни ажалдам хэрэгтэй гэжэ ойлгонхой байха ха юм, — гээ һэн.

«Номоо үзэхэ ёһотой. Лекцинүүдээ бү гээ: һайнаар ябаха юм», — гэжэ байгаад олон табые номногшоһоо һураггүй дээрэ дүршэл гэхэ гү, али һургаал энэ эхын шэлэһые ойлгоходоо бидэ сэдьхэлээр баян, бодолоор гүнзэгы хүнтэй уулзаһанаа мэдээ бэлэйбдн.

Урдамнай, нээрээшье, мүнөө үеын совет хүнүүдэй һайн һайхан шэнжые харуулагшадай нэгэн байгаа һэн. Коммунизм тээшэ гаһар алхам хэжэ ябаһан түрэл ороноймнай түрүүшүүл хүн зоной ургажа байгаа эрилтые дүүрэнээр хангахын түлөө тэмсэхэһээ гадна, нигэжэ үшөө үе сагайнгаа хүн байхын тула оролдодог байна бшуу.

Варвара Егоровна комбинадтаа профсоюзай нютагай советэй гэшүүн юм. Хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ һуралсалай түлөө харюусадаг. Тиихэдээ өөрөө оёдолой дүршэлнүүдые заадаг байна.

— Юумэ оёхо багаһаа дуратай һэм. Теэд энээниие шудалха арга олдоогүй. Харин табин долоон ондо оёдолой мастерскойдо оёдолшон боложо ороо бэлэйб. Һүүлдэнь би хадаа Иваново городто хубсаһа оёлгын, эсхэлгын курсануудые дүүргээ һэм, — гэжэ тэрэ хөөрөө бэлэй.

Тон һаяхан бидэ Варвара Егоровнагай ехэ басагантай Улаан-Үдэдэ уулзашообди.

— Институдта орохоёо ерээб... Технологическа институдта... Бэлэдхэлэй курсада ябанаб, — гэжэ тэрэ хөөрэбэ. Саашань үргэлжэлүүлхэдээ иигэжэ хэлээ. — Намайе фабрикамнай эльгээгээл даа. Экзамен һайн барижа, институдта ороо һаамни стипенди түлэхэбди гээ һэн... Ехэл айнаб, орожо шадангүй бусаха болоо һаа, эшхэбтэршье байна... Тиигээд үшөө ирис конфет гаргадаг цехтэмнай дээдэ һургуулитай технологууд дуталдадаг, — гэбэ.

Дээдэ һургуулитай болохо гэһэн өөрынь эрмэлзэлһээ гадна, харюусалгаяа һайнь мэдэрһэн хүнэй үгэнүүд дуулдана аабза?! Фабрикадань инженернүүд хэрэгтэй! Фабрикынгаа, коллективэйнгээ, гүрэн түрынгөө ажалтай Елена энэ алхамаа холбоно.

Хүн зоной хэрэглэмжэ хангаха Тарбагатайн комбинадай хахад жэлэйнгээ түсэбые үлүүлэн дүүргэһэн ба тэндэхи кондитерскэ фабрикын нэгэ хүдэлмэришэнтэй гэнтэ уулзаһанһаа улам тэдээн тухай иигэжэ хөөрэхэ дуран хүрөө юм.

Д. ЭРДЫНЕЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тарбагатайн комбинадай оёдолой бригадын бригадир В. С. Чебунина.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

ГАЗЕТЫН АСУУДАЛААР

ШУХАЛА ЗОРИЛГОНУУДАЙ НЭГ

«Архидалга болон алкоголизмтай тэмсэлые шангадхаха хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй тогтоолнуудые, мүн түс асуудалаар РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указые үргэн ниитэ зон халуунаар угтажа, бүримүһэн һайшааба. Тиигэхэдэа ехэ удхатай, саг соогоо гараһан тон зүб шиидхэбэри гэжэ тоолоно.

Мүнөө үедэ хаа хаанагүй— колхоз, совхозуудта, предприяти болон эмхи зургаануудта үнгэргэгдэжэ байһан ажалшадай, коммунистнуудай хамтын суглаанууд дээрэ архидалгатай тэмсэл эрид шангадхаха, хараалһан хэмжээ-ябуулгануудаа заатагүй бэелүүлхэ гэһэн эрилтэнүүд табигдана. Тиигэхэ зуураа энэ хэрэгтэ хүтэлбэрилхы тушаалтанһаа эхилээд, жиирэй хүдэлмэришэн хүрэтэр эдэбхитэйгээр хабаадаха ёһотой гэжэ онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Иимэ эрилтэнүүдэй бүхы зондо мэдээжэ байһаниинь элитэ. Юуб гэхэдэ, коммунис байгуулалтын түүхэтэ үедэ социалис хуули, ёһо гурим бэхижүүлгэ, хуули заршам хазагайруулдаг элдэб эсын ябадалтай, архиншад хаарташантай эрид шууд тэмсэл ябуулха гээшэ гүнзэгы политическэ удха шанартай хэрэг мүн. Гүрэнэй журам бэхижүүлгэ, социалис хуули наринаар сахиха, совет хуулинуудые улам нарижуулан зохёохо асуудалда парти, правительствын саг үргэлжэ анхаралаа хандуулжа байдагынь мэдээжэ. Тэрэнэй нэгэ жэшээнь архидалга болон алкоголизмтай тэмсэлые шангадхаха тухай гараһан шиидхэбэри болоно.

Партиин Центральна Комитедэй зааһанай ёһоор, түс асуудалаар совет хэблэлэй хэхэ, бэелүүлхэ юумэн олон байна. Һэн түрүүн газетын хуудаһанууд дээрэ алкоголизмда эсэргүү пропаганда үргэдхэхэ, хүнэй бэеын элүүртэ, үхибүүд, багашуулые хүмүүжүүлгэдэ, бүхы совет обществодо архидалгын угаа ехэ хоротой байһыень тайлбарилха шухала. Тиихэдэ энэ талаар илангаяа нютагай хэблэл ехэ үүргэтэй. Энээниие манайшье республикын аймагай газетэнүүдэй жэшээ дээрэһээ харахада эли бшуу. Һүүлэй үедэ олонхи газетэнүүд КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй тогтоолнуудай, РСФСР Верховно Советэй Президиумэй 1972 оной июлиин 19-нэй Указай үг удхые, гол зорилгонуудые уншагшадтаа тайлбарилан ойлгуулхын тула эдэбхитэй оролдолго гаргажа эхилээ. Олонхи редакци энэ хэрэг шиидхэлгэдэ прокуратурын, арадай сүүдүүдэй, милициин, медицинын хүдэлмэрилэгшэдые эдэбхитэйгээр хабаадуулна. Жэшээлхэдэ, «Зэдын үнэн» газетэ дурсагдаһан тогтоолнуудта зорюулагдаһан тусхай хуудаһа, уншагшадай бэшэгүүдые саг үргэлжэ толилжо захалба. Мүнөө газетэдэ «Архидалга ба алкоголизмтай — эрид шанга тэмсэл» гэһэн гаршаг бии болгогдоод, тэрээн доро тон шухала асуудалнууд табигдана. «Архиншадые хатуугаар хэһээхэ» Архиншадта юундэ һанаа амар хандаиаб? «Галзуу тэнэг ябадал архинһаа эхитэй», «Шэнэ Указай үндэһөөр» гэхэ мэтын шүүмжэлхы бэшэгүүд толилогдоно. Архи тамхинай хорото хойшолонгүүд тухай Петропавловка тосхоной больницын врачнууд невропатолог Дашиева, хирург Чиглинуев гэгшэд уншагшадта тодорхойгоор хөөрэжэ үгэбэ.

«Архидалгатай — эрид тэмсэл» гэһэн шэнэ гаршаг нээгээд «Улаан-Сэлэнгэ» газетэ архиншад болон совет хуули хазагайруулдаг ябадалнуудые зайсуулха тушаа шүүмжэлэл шангаар дэлгэрүүлжэ эхилээ. Газетын хуудаһанда энэ асуудалаар аймагай арадай судья Дабаев, милициин таһагай хүдэлмэрилэгшэ Стринж, пенсионер Оширова, жолоошон Курянков болон бусад архи хэтэрүү ехээр уугаад нэрэеэ гутаажа, ниитын хэрэгтэ һаад гүбэг ушаруулжа ябаһан заримашуулые шүүмжэлһэн статьянуудые толилһон байна. Энэнь олоной анхарал татажа, һайшаалда хүртэнэ. Мүнөө тэдэнэй һанамжа дурадхалнуудые дэмжэһэн бэшэгүүдэй тоо олоширжо байнхай. Редакциин хүдэлмэрилэгшэд иимэ бэшэгүүдые бүри олошоруулжа, саашадаа улам үргэнөөр шанга шүүмжэлэлтэйгээр тунхаглажа байха ёһотой.

Мүн Мухар-Шэбэрэй аймагай «Ленинэй зам» газетэ һайшаалтай хүдэлмэри ябуулжа байна. Архи тамхинай хорото хойшолонгүүдые тайлбарилһан бэшэгүүдые толилһононйнгоо удаа хүдэлмэришэн, хүдөө бэшэгшэдэй хабаадалгатайгаар худалдаа наймаанай болон ниитын газарнуудаар рейд үнгэргэбэ.

Тэрэшэлэн Захааминай «Ажалай туг», «Баргажанай үнэн», Яруунын «Улаан туяа» газетэнүүд һүүлэй үедэ архидалгатай тэмсэл улам саашадань шангадхаха, социалис хуули ёһо хазагайруулагшадые шанга харюусалгада хабаадуулха ту... нөөр бэшэдэг болоо.

Гэбэшье зарим айм... зетэнүүд социалис хуули... рим хазагайрүүлха, ни... байдалда харша зү... шүүмжэлһэн материал... багаар толилно, эдэ ас... тушаа үшөөл халирхаи... нэ. КПСС-эй ЦК-гай, ... Министрнүүдэй Советэй ... нуудай, РСФСР-эй Верх... ведэй Президиумэй Указ... һаар нилээд сагай үш... Түнхэнэй «Саяны», «... таряашан», Хорини ... Үдэ» газетэнүүд мүрт... хээгүй байһан зандаа. ... тэнүүд урданай хара... лай үлэгдэлнүүдые, хом... маг ябадал гаргаха, ... хяар толгойгоо эрьешө... ушарнуудые шүүмжэлж... гүүдые огто толилдоггүй... Тиихэдэ мүн баһа шэнэ ... удха, архиин хойшо... тайлбарилһан мэргэжэл... шэгүүд, һанамжа дур... тунхаглагдадаггүй ба... Энээнтэй хамта хүдөөгэй ... нүүд, элидхэлшэдэй, пол... маторнууд болон агитат... ябуулжа байһан ойлг... ниитэ-политическэ хүдэл... хай һулаар бэшэгдэнэ.

Гэхэ зуура, энэ тал... гай хэблэлэй хэхэ ... ехэ. «Ажалшадые ... ёһоор хүмүүжүүлгэдэ ра... зетэнүүдэй дүүргэдэг ... дээшэлүүлхэ тухай» ... ЦК-гай тогтоол соо тэ... һэнтэй дашарамдуулан ... хэблэл «коммунис ёһ... сахидаггүйшүүлдэ тэсэ... хандалгые хүмүүжүүлхэ... са, эмхи гуримгүй ... үнэн бэшэ, шууд сэхэ ... далтай, хойрог нобшо ... гүйгөөр хандаха ябада... сэшэгүй тэмсэл хэхэ» ... Энэмнай хэблэлэй хүд... шадэй урда табигдаад ... мүнөөдэрэй гол зори... нэгэн болоно гэжэ сэ... тэй.

Энэшье ойлгосотой т... зэ. Хуули ёһо, гурим ... эрхэтэндэ олгогдоһон эр... хүндэлдэг, сэхэ сэб... лүүлдэг байхаар хүн ... хүмүүжүүлхэ асуудал ... лайсаар шиидхэжэрхих... бэшэ ха юм. Саашадаа ... дэлмэреэ холын хараат... зэгы удхатай түсэб... ябуулха ушартайбди. ... бэелүүлгэдэ совет ... илангаяа аймагай газ... үүргэ ехэ байна.

И. ОЧ...
КПСС-эй обкомой хэ... секторые ...

Национальна округуудай һонин

ЭЛҮҮР ЭНХЫН БАРИЛГАНУУД

Ханты-Мансийска национальна округтохи эгээн томо, 480 хүнэй байжа эмшэлүүлхэ больница Сибириин нефтьшэдэй Сургут гэжэ хотодо баригдажа захалаа. Нижневартовскдахи энэ шэнэ больница мүнөө жэлдэ хүдэлжэ эхилхэ байна. Түсэбтэ табан жэлэй дүүрэтэр элүүр энхын үшөө арбаад комплекс хото, тосхонуудта нээгдэхэ.

Һүүлэй табан жэлэй туршада округ дотор врачнар хоёр дахин олон болоо, хүүгэдые эмнэлгэ, үбшэнһөө һэргылүүлхэ эмхи зургаануудай тоо гурба дахин нэмээ.

Н. ЗАМЯТИН,
ТАСС-ай корр.

Ханты-Мансийск.

ХОЙТО ЗҮГЫЕ ШЭНЭДХЭН ХУБИЛГАГШАД ТУХАЙ

Леонид Лапцуйн «Мальчик из стойбища» гэжэ шэнэ ном Ямало-Ненецкэ национальна округой магазинуудта абтаба. Ненец мэдээжэ поэдэй һүүлэй үедэ бэшэһэн шүлэгүүд Дунда-Ураалай номой хэблэлэй барлан гаргаһан шүлэгүүдэй суглуулбари соо ороо. Холын хойто зүгые шэнэдхэн хубилгагшад—геологууд, нефтьшэд, газ гарган абагшадые поэт магтан дуулана. Тундрын нютаг зондо —ангуушад болон загаһашадта—олохон уянгата мүрнүүд зорюулагданхай.

Леонид Лапцуй магтан бэшэһэн хүнүүдээ һайн мэдэдэг. Үзэг бэшэг мэдэхэгүй орошодой энэ хүбүүн тундрада ехэ болоһон байна. Совет Уран зохёолшодой холбооной гэшүүн болоод, поэт номуудайнгаа геройнуудай дунда ажаһууна. Ород, ненец арадуудай хани нүхэсэл, олон үндэһэ яһатанай манай Эхэ ороной аха дүү арадуудай ёһо заншалтай темэ тэрэнэй зохёолнууд соо ёһото һуурияа олонхой.

Н. ПЕТРОВ,
ТАСС-ай корр.

Салехард.

Полярна хүреэ энээгүүр гарадаг

Советскэ Союзай газар дээрэхи географическа тэмдэгүүд бүхы дэлхэй дээрэ мэдээжэ. Эдэнэй нэгэниинь Европо Ази хоёрой хилые харуулдаг шулуун баханануд болоно. Ази түбиин түбтэ үндэр хүшөө табигданхай байдаг. Мүнөө тэрэнэй хажууда үшөө нэгэ хүшөө бии болобо. Чегитунь, Инчоун гэжэ эскимос хоёрой тэг дунда, Хойто Мүльһэтэ далайн эрьедэ тиимэ шэнэ тэмдэг табигдаа.

«Полярна хүреэгэй хилэ» гэһэн бэшэгтэй хабтагай табан метр үндэр баханада хадаатай. «Маяк» гэжэ гидрографическа судный экипаж энэ баханые зоогоо. Хойто зүгэй һалхинда үлеэгдэжэ мүлирһэн кит загаһанай үргэ баханын хажууда табиба. Энээгүүр гараһан судануудай экипажууд тэрээн дээрэ нэрэеэ бэшэдэг болохо юм.

И. РИГА,
ТАСС-ай корр.

Зураглал

ТҮРЭЛ НЮТАГТАА

Баргажанай шобхо үндэр мундарганууд дээгүүр барагар хара үүлэдэй бөөгнэрхэтэй адли хүйтэханөөр һэбшээлээдхибэ. «Хии бараан болохоёо һанаба гү даа?» гэжэ Максут аман соогоо гүбэд гээд, тракгораа зогсоожо, тэргэтэй наг шэбхэ тэрэ дарыдаа буулгаба. Энэ мүнөө Максут даажа абаһан таряалангайнгаа талмай дээгүүр наг шэбхэ тараажа ябана гээшэ. Үтэгжүүлгын аша үрэ тухай тэрэ ойлгонхой хүн. Харин дүрбэ-табан жэлэй саана полиин нэгэ талада кукурузын набшаһадай толгой дээрэш һаршаганажа байна гэһээнь, нүгөө таладань үбдэгсөө ургамалай бэегүй эшэдээ найгаргажа һуухыень харахадаа Максут ехэл гайхадаг бэлэй. Уданшьегүй ушар шалтагыень олоо һэн. Үтэгжүүлгэ зүбөөр хэхэ ёһотой!

Максут Меликович даажа абаһан поли дээрээ түхэреэн жэл соо хүдэлмэри хэнэ. Саһа тогтоохо, наг шэбхэ зөөхэ, тараaха, ургасаяа харууһалха гэхэ мэтэ ажал хүдэлмэриие механизатор Максут Аглеев хэндэшье найдадаггүй, өөрөөл хэдэг. «Энэ полиин, эндэхи ургасын түлөө би гансаараа харюусанаб, тиимэһээ жэлэй дүрбэн сагта эндэ юун хэгдэхэ ёһотойб, тэрэниие өөрөө бүтээхэ ёһотойб. Бага ургасын абтабал, хэниие зэмнэхэбши? Намайе», — гэжэ тэрэл ходо хэлэдэг юм. Тэрэнэй эрхим һайн ажалые юун гэршэлнэб гэбэл, имагтал үнгэрэгшэ жэлдэ 200 гектар талмайһаа га бүриин 250 центнер кукурузын ногоон набша хуряагдаа һэн. 50 мянган центнер кукурузын шэмэтэ силос хэды үнеэнэй тэжээл боложо, хэды центнер һүн болоһыень экономистнууд тодоор тооложо гаргаһан байгаа ёһотой. Максут Меликович Аглеев хори гаран жэл соо трактор «агтые» жолоодоно. Тэрэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой эрхим механизаторнуудай нэгэн юм.

• • •

...Мүнөө Максут Аглеевтэй үһан буряад хэлэн дээрэ дуугаралдажа һуунабди. Өөрынгөө намтар, ажал хүдэлмэри тухайгаа дурата дурагүйгөөр хөөрэдэг хүн байшаба. «Юрын лэ ажалша хүнби»... Хүнэй хойно орохо дурагүйгшэб.:. Дуратайшье ажалдаа сэдьхэлээ хананги урматай ябахаш... энэ мэтээр лэ Максут Меликовичэй хөөрөөн дүрэшэхэ юм.

Харин дала гараһан, буурал толгойтой Камиля Хабибуливна Аглеева (Максудай эхэ) яһала зугааша тоодэй байшаба.

— Жаргалаа нюдөөрөө үзөө гээшэб даа. Ашаяа үлгыдэжэ хүхиһэн байхаб. Тэрэмни Олеся гэжэ нэрэтэй. 1940 ондо эндэ нүүжэ ерэһэн зомди,— гэжэ Камиля Хабибуливна буряадаар тордиһогүйгөөр хөөрэнэ. — Мансуудайн дайнда ябаха үедэ хүшэршэг байгша һэн. Колхоздоо шадал соогоо ажалладаг һэмди.

Максут Меликович Аглеев Баянголой хүбүүдтэй хамта Эсэгэ ороноо хамгаалхаяа дайнда мордоо һэн. Сталинград шадар танкист Максут Аглеев хүндөөр шархатажа, хахад жэл соо госпитальдо хэбтэхэ баатай болоо. Эндэһээ гараад, Совет Армиин хүсэтэ сэрэгүүдэй түрүү зэргэдэ ябалсажа, Берлинн хүрэтэр Европын арадуудые фашистнарай һабарһаа сүлөөлэлсөө.

Мүнөө Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түб — Баян-голой гол үйлсэдэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда баатарай үхэлөөр унаһан нютагай хүбүүдтэ зорюулагдаһан хүшөө бии. Тэрэ хүшөө дээрэ алтан үзэгөөр бэшээтэй нэрэнүүд... Тэдэ Максудай хани нүхэдын һэн. Хүшөөгэй хажуугаар гараха бүхэндөө Максут Аглеев зогсожо, харата дайнда унаһан нүхэдтэеэ уулзаһан шэнги болодог...

Максут Меликович Аглеевтэн мүнөө баян дэлгэр байдалтай. Аглеевтэн 6 хүбүүд, басагадтай. Зариманиинь ажаллана, заримаиинь дээдэ һургуулида, эгээл багашуулынь — эхин классуудта һурана.

Татарай АССР-һээ аяар гуша гаран жэлэй саада тээ буряад нютаг нүүжэ ерэһэн нэгэ айл тухай хөөрэбэл, иимэл даа.

Тэдэнэр гэр бүлэ соогоо өөрынгөө түрэл хэлэн дээрэ хөөрэлдэдэг байбашье, буряадаар, ородооршье хүн зонтой адли тэгшээр ярилдадаг. Максут Аглеевэй гэр бүлынхид Баянголые түрэһэн гараһан нютагнай гэжэ тоолоно. Тиигэжэ хэлэхэ эрхэтэйшье байна бшуу. Волго мүрэнэй эрье, Татар орон танай зүрхые татанагүй гү гэһэншүүгээр хөөрэлдөөнэй эсэстэ асуухадамнай, Максудай эхэ Камиля Хабибуливна иигэжэ омогорхонгёор хэлээ һэн.

— Эхэ нютагнай — нарата совет орон ха юм.

Энээндэнь нэмэжэ хэлэхэ юун байхаб даа!

С. ОЧИРОВ.

ЭРХИМҮҮДЫНЬ ШАЛГАРБА

«Эрхим токарь», «Эрхим слесарь» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэхэнь тиимэшье бэлэн бэшэ юм. Уран гартай байхын хажуугаар, ехэ юумэ мэдэхэ ёһотой болоно бшуу. Алишье талаараа тэгшэ, дүй дүршэлтэй залуу мэргэжэлтэдые олоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ һүүлэй үедэ ехэ анхарал табигдана. Завод, фабрикануудай хүдэлмэришэдэй дунда мэргэжэл шадабарил туршалгын конкурс үнгэргэгдэдэг боложо байнхай. Манай судна бүтээлгын заводойшье дэргэдэ иимэ конкурс жэл бүри үнгэргэгдэдэг. Эрхим һайнаар ажаллажа, халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэдэг хүдэлмэришэд энэ конкурсдо хабаадалсаха эрхэтэй юм.

Һаяшаг үнгэргэгдэһэн конкурсдо залуу хүдэлмэришэд олоороо хабаадалсаа. Энэнь тон һайшаалтай юм бээз. Механическа цехэй токарь Анатолий Тепенко һайн бэлэдхэлтэй, дүй дүршэлтэй дээрэһээ бэшэнэйнгээ дундаһаа шалгаржа, «Эрхим токарь» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртөөд, үнэтэ бэлэгээр шагнагдаа. Фрезеровщик Валерий Долбаевта хүрэмоор бэрхэ мэргэжэлтэн үгы байшоо. Тэрэнэй бүтээһэн продукци олоной һайшаал магтаалда хүртэһэн байха юм. Слесарь Анатолий Максимов мүн лэ эрхим мэргэжэлтэн гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Иимэ конкурсын жэл бүри үнгэргэгдэдэгынь тон һайшаалтай. Залуу хүдэлмэришэд энэ конкурсдо хабаадалсахын тула оролдожо хүдэлнэ, мэргэжэл шадабарияа дээшэлүүлэн һурана.

В. ОВСЯНКИН.

9 һарын түсэб дүүргэгдэбэ

Шулуутайн леспромхозой хүдэлмэришэд модо бэлэдхэ... хэ 9 һарынгаа түсэб болзорһоонь урид дүүргэжэ, 213 ... кубическа метрэй орондо 214, 5 мянган кубическа м... бэлэдхэбэ. Тэрэнэйнь 187,7 мянган кубометр һайн шанар...

Леспромхозой түсэбтэ даабарияа дүүргэхэ хэрэгтэнь э... хсной, Хара Хүтэлэй, автомобильна харгын цехэй хүдэл... А. П. Кудряшов, И. Н. Матвеев болон бусадай бригадану... тэй хубитаяа оруулһан байна.

Загарай. **Ю. ГУТО...**

Нэхэгшэ коммунистка Евгения Михайловна ... дина коммунис ажалай ударник. Улаан-Үды... нэхэлгын фабрикын цехком ой гэшүүн юм. Цехэй ... В. П. Мочалкина эрхим ажалайнь түлөө Е. М. ... динае магтана. Сугтаа ажалладаг хүнһөөнь ... гээр хэн сэгнэлтэ үгэжэ шадахаб даа! Е. М. Б... на һара бүриингөө даабариие 130 процент хү... дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Е. Бурдина.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ ф...

УРАГШАТАЙ АЖАЛАЙ ЭХИН

Бэлшэр гэжэ газарта Хоринн аймагай Хүрбын совхозой малшад Дэнзэмаа Дымбрылова Дугбэмаа Пурбуева хоёр 100 толгой үнеэ харууһална. Гүүртын тугалнууд эхэтэйгээ сугтаа бэлшээгдэжэ байдаг юм.

Эдэ хоёр нүхэд ниитын мал ажалда олон жэл соо хүдэлжэ, дүршэл ехэтэй болоһон хүнүүд юм. Тэдэнэр Хяагтын аймагай «Дружба» колхозой мал адуулагшадай үүсхэлые һайшаан дэмжээд, зунай бэлшээриин үедэ үнеэдэйнгээ шэгнүүрые шадаал һаа ехээр нэмээжэ, һайнаар таргалуулха гэжэ шиидэһэн байна.

Энэ жэлдэ манай нютагта хура бороо багатай байжа, зарим газар гандаһан юм. Теэд һүүлэй үедэ бороон ехээр ороо. Тэрэнэй ашаар бэлшээриин газарай ногоон нилээд һайжараа.

Дэнзэмаа Дымбрылова Дугбэмаа Пурбуева хоёр харууһалдаг малаа һайнаар бэлшээжэ, хаһа сагтань уһалха асуудалнуудта ехэ анхарал табина. Үнеэдээ үглөө эртүүр бэлшээридэнь гаргажа, үдэшэ орой болотор адуулдаг заншалтай. Июнь һара соо эдэ нүхэдэй харууһалдаг үнеэн бүриин шэгнүүр сүүдкэдээ 600 700 граммаар нэмээлэһэн байха юм.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.

Мүнөөдэр—СССР-эй Далайн Сэрэгэй Флодой үдэр

ЭХЭ ОРОНОО ХЁРХООР САХИН ХАМГААЛАГШАД

В. А. КАСАТОНОВ,
...Р-эй Далайн-Сэрэгэй Флодой ахамад командалагшын нэгэдэхи орлогшо, флодой адмирал

...ухы арадай баяр ёһололой ор... байдалда тэмдэглэгдэдэг ой... д Совет гүрэнэй, тэрэнэй Зэб...э Хүсэнүүдэй ажабайдалда бии ... СССР-эй Далайн-Флодой үдэр ...э ой болоно. Энэ үдэр Эхэ ...най сэрэгэй моряг үүдые — ...бльнууд ба баазануудта, аэро...ууд болон эрье шадарай ра...о артиллерийскэ батарей...э алба хэгшэдые, мүн ал... дүүргэһэнэй һүүлээр арадай ...ыда ажаллажа байхадаашье ...й тушаа. өөрынгөө сэрэгэй ...жэл тушаа дура талархалаа ...э сэдьхэлдээ хадагалжа яба...үнүүдые хүндэлэн тэмдэглэ... Мүнөө сагай дайшалхы ко...ьнуудые, далайн хүсэтэ зэб...дые бүтээн гаргадаг Эсэгэ ...й индустриин алдарта хүдэл...лэгшэдые энэ үдэр Эхэ оро... хүндэлэн тэмдэглэнэ.

...ет Далайн-Сэрэгэй Флодой ...лхы замынь — Эхэ орондоо, ...низмын хэрэгтэ үнэн сэхээр ... хэдэг ябадалай үльгэр жэ... болоно. Сэрэгэй моряг ууд ба ... революционно Петроградые ...паа хамгаалһан, граждан...й фронтнууд дээрэ тулалда... революцида эсэргүү үймөө... дараха ябадалда хабаада... хүсэ шадалаа, ами наһаяа ...аңгүй ябажа, Совет засаг ...үүлхын түлөө тэмсэһэн түү...мтартай. Манай Флот Эсэгэ ...о хамгаалгын Агууехэ дай... жэлнүүдтэ совет-германска ...тын далай шадархи фланг...й бата бэхи байдал ханга... дайсанай баазанууд ба хэлхеэ...онуудта эсэргүү шанга со...онуудые хэһэн, далайгаар ... зөөлгэ хангаһан ба хамгаал...һан юм. Номгон далайн, Амарай моряг ууд япон милитаристнуудые бута сохилгодо, Корейн ба Хитадай хото городууд болон хүдөө тосхонуудые булимтарагшадһаа сүлөөрүүлхэ ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаадаа бэлэй.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн — совет арадай, тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй хубида тудаһан эгээн хүндэ туршалга байгаа. Манай моряг ууд гитлеровскэ Германитай, тэрэнэй дахуулнуудтай дайлалдахадаа, дайсанай сэрэгэй 2.500 гаран корабль ба транспортна суднануудые уһа руу шииханһан байха. Далайн авиациин самолёдууд 400 мянга шахуу дайшалхы ниидэлгэнүүдые хээ бэлэй. Эдэ нэр 1941 оной зун фашис ниислэл — Берлиные түрүүлэн бомбодоо һэн. Совет моряг ууд 110 гаран габшагай ба тактическа десантнуудые буулгаһан. Эдэ мэдээнүүд манай флодой бэелүүлһэн дайшалхы ябуулгануудай али тухай ехэ дэлисэ далайсатай байһые зарим тэды элирхэйлнэ.

Манай далайн ябаган сэрэгэйхид арад зоной зүгһөө ехэ талархал, магтаалда хүртэһэн юм. Манай Флот эрхим бэлэдхэлтэй, эрэлхэг зоригтой 500 мянга шахуу сэрэгшэдээ хуурай газар дээрэхи байлдаануудта хабаадахын тула эльгээһэн байгаа. Тэдэмнай Москвагай ба Сталинградай оршондо дайлалдаһан, Ленинград болон Одессые хамгаалһан, Киев ба Севастополиин дэргэдэ үхэтэрөө сухарингүй тулалдаһан габьяатай. Совет моряг ууд Карельскэ фронтын сэрэгүүдтэй хамта ябажа, совет Заполярые эгэршэгүй зоригтойгоор хамгаалалсаа һэн. Энэ фронтын зарим участогуудта СССР-эй гүрэнэй хилэ дайнай бүхы үе соо дабагдашагүй зандаа үлэһэн байха.

Гитлеровскэ Германида эсэргүү дайнай илалта түгэс дүүрэһээр хори гаран жэл үнгэрөө. 1945 онһоо хойшо түрэһэн олохон залуу хүнүүд мүнөө корабльнуудые, армейскэ подразделенинүүдые командална, үйлэдбэриин коллективүүдые хүтэлбэрилнэ, эрдэм-шэнжэлгын лабораторинуудые даана. Тиигэбэшье арадуудай ба гүрэнүүдэй ажабайдалдахи шэнэ үе саг, шэнэ хэрэг ушарнууд үнгэрһэн сагай түүхэтэ дурасхаалые балартуулжа шадахагүй. Фашизмые һамна сохиһон совет сэрэгшэдэй баатаршалганууд хүн түрэлтэнэй дурасхаалда наңгинаар һанагдажа байдаг. Үнгэрэгшэ дайнай жэлнүүдтэ 515 моряк Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн юм. Байлдаануудай үеэр онсо шалгарһан 238 корабль ба частьнууд сэрэгэй орденуудаар шагнагданхай. Флодой 80 шахуу корабль, часть ба соединенинүүд гвардейскэ нэрэтэй болонхой.

Сэрэгэй моряг ууд — гитлеровецүүдтэй тулалдагшад, совет арадай амгалан ажалые мүнөө сахин хамгаалагшад — Флодой материальна бата бэхи үндэһэ һууриие байгуулһан Эсэгэ ороной индустриин хүдэлмэрилэгшэдтэ баяр баясхалан хүргэнэ.

Манай ороной промышленность табяад онуудай үеэр атомна подводно лодконуудые бүтээжэ эхилһэн юм. Хэдэн жэлэй үнгэрэмсөөр манай моряг ууд подводно лодконууд дээрэһээ түрүүшын баллистическа ракетэнүүдые табяа бэлэй. Тэрэ гэһэнһээ хойшо ракетно-ядерна зэбсэгээр олон болохо, дайсаные бэдэрхэ ба буудалга залан хүтэлхэ шэнэ шэнэ аргануудые хааха хаанагүй хэрэглэхэ хүдэлмэри манай Флодто эхилээ һэн. Корабльнуудые, самолёдуудые, хангалгын хэрэгсэлнүүдые улам нарижуулан һайжаруулха хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэжэ үргэлжэлһөөр. Энэ хэрэгэй эршэ ба дэлисэнь эрдэм, техникые шэнэ туйлалтануудаар тодорхойлогдоно.

СССР-эй Далайн-Сэрэгэй флодой мүнөөнэйнь арга боломжо тухай тодорхойгоор хэлэһэнэй үлүү. Флодой шанарай талаараа эрид хубилһанһаа уламжалан, дайшалхы ябуулгануудай онол аргануудые, сэрэгшэдээ һургаха ба хүмүүжүүлхэ хэрэгэй онол оншо хубилгаха шухала болоһон тухайда тобшохоноор хэлэһүү. Гадаада далайнуудай захагүй нэмжээ уһан соогуур удаан тамардаг ябадал сэрэгэй моряг ай ажабайдалда хаа яа тохёолдодог ушарал бэшэ, харин юрэнхы үзэгдэл болонхой. Манай олохон экипажууд мүнөөнэйнгөө һайндэрые Эхэ оронһоо холуур угтахань. Иимэ поход бүхэн һуралсалай, дайшалхы зорилгонуудые дүүргэхын, ракетнэ, артиллерийскэ ба торпедно буудалгануудые хэжэ туршахын тула хэрэглэгдэнэ.

«Океан» гэһэн маневрнууд. «Юг» гэдэг сэрэгүүдэй һуралсал манай Флодой дайшалхы угаа ехэ даа. Моряг уудай тон һайн сэгнэлтэдэ хүртэһэн байна. Тиимэ байнгүй арганьгүй. Юундэб гэхэдэ, Коммунис партидаа хизааргүй үнэн, мэргэжэлдээ дуратай, зоримгой, эрдэмтэй хүнүүд манай Флодой һүртэ, дайшалхы техникые командална, хүнүүдые ударидана бшуу. Далайн-Сэрэгэй Флодой офицернүүдэй хахадһаа олониинь инженерно-эрдэм мэргэжэлтэй. Старшинанууд ба матросуудай арбан хүн бүхэнэй юһэниинь дунда, тусхай дунда эрдэмтэй.

СССР-эй обороные бэхижүүлхэ зорилгоор партиин Центральна Комитедэй бэелүүлдэг политикын зүбые КПСС-эй XXIV съезд дахинаа элирхэйлээ.

Социалис мүрысөөн — дайшалхы бэлэн байлгын, сэрэгэй ба политическэ һуралсалай түгэс үрэ хангалгын эрхим арга болоно. Энэмнай «Арад зоной зохёон байгуулһан бүхы юумые найдамтайгаар, һэрииможэтэйгээр, тэсэбэритэйгээр хамгаалха» уряа доро Зэбсэгтэ Хүсэнүүд дотор дэлгэрүүлэгдэнэ. СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй мүрысөөе «Варяг» гэжэ гвардейскэ ракетнэ крейсерэй экипаж Далайн-Сэрэгэй Флодто түрүүлэн эхилээ. Далайн моряг уудай һайндэрые угтуулан, хэдэн арбаад экипажууд социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ, эрхимээр һурадаг, эмхидэл һайтай байһанаа бодото дээрэнь баталан харуулаа.

СССР-эй Далайн-Сэрэгэй Флот Варшавска договорто хабаатай оронуудай моряг уудтай хани холбоогоо саг үргэлжэ бэхижүүлнэ. Хамтын һуралсалай, походуудай, хани барисаата флодуудай түлөөлэгшэдэй уулзалгануудай үеэр һуралсал хайшан гэжэ эмхидхэхэ тухай хөөрэлдөөнүүд болодог, тааруугаар эмхидхэхэ онол аргануд тодорхойлогдодог. Совет сэрэгэй һургуулинууд социалис оронуудай национальна флодуудта шухала командирнууд болон инженернүүдые бэлдэнэ. Манай сэрэгэй дээдэ һургуулинуудые дүүргэһэн офицернүүд шэнэ эрдэм мэргэжэлтэй болоод, алба хэхэ газарнуудтаа бусахаһаа гадна, мүн аха дүүнэртээ туһа хүргэхөөр хододоо бэлэн байдаг Советскэ Союз тушаа, тэрэнэй арадууд тушаа дурлал ба хүндэлэлэй мэдэрэл зүрхэ сэдьхэлдээ хадууржа ябадаг. Социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай аюулгүй байдал сахин хамгаалхаар бэлэн байдаг СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд дайшалхы нүхэдэйнгөө туһаламжада хүртэхэбди гэжэ мүн лэ найдана.

Далайн-Сэрэгэй Флот — совет арадай үнэн зүрхэнһөө дурладаг үрэнь юм. Моряк бүхэн эрье дээрэ гарахадаа, амаралтада байха гү, али командировкодо ябаха үедөө үйлэдбэриин гү, али һуралсалай коллективүүдтэ ороходоо тиимэ дурлалтай ушардаг.

Сэрэгэй моряг ууд эдээндэ арад түмэнэй, Коммунис партиин, Советскэ правительствын үзүүлдэг анхарал оролдолгоор омогорхоно. Энэнь Флодой дайшалхы бэлэдхэл улам һайжаруулхые — Советскэ Союзай, бүхы социалис хани нэгэдэлэй амгалан тайбан ажал сахин хамгаалдаг хүсэтэ хэрэмэн бата бэхи, найдамтай хубинь болохшо далайн Флодой дайшалхы хаба шадабарииe оролдосотой нэтэрүүгээр улам дээшэлүүлхыень совет моряг уудые уялгална.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: дайшалхы болон политическэ бэлэдхэлэй эрхимшүүл, харуулай кораблиин минернууд (зүүн гарһаа) Василий Джунь, Александр Панушкин, Григорий Ковальчук, Александр Досаев; Александр «Суворов» крейсерэй дохёошод (зүүн гарһаа) хоёрдохи статьягай старшина Александр Цыбульский, матрос Анатолий Шитин, хоёрдохи статьягай старшина Александр Верхотуров гэгшэд мэргэжэлээрээ һорилго хэжэ байнад.

ТАСС-ай фотохронико.

ТЕАТР

ЗАЛИРШАГҮЙ ЗАЛУУ НАҺАН

Улаан-Үдымнай ажалшад хүгжэмтэ зохёолдо дуратай, тэрэнэй хүмүүжүүлхы үүргые тон зүбөөр ойлгодог, сэгнэдэг гээшэ. Тиигэншьегүй яахаб даа. Бүмбэрсэг дэлхэйдэ алдаршаһан классическа оперо болон баледүүдые хододоо бахархан шагнажа, хужарлан хаража байдаг шуу. Энэ талаар Ленинэй орденто оперо, баледэй театрай аша габьяа айхабтар ехэ. Тэрэшэлэн ондоо тээһээ манайда гастрольдо ерэдэг хүгжэмтэ театрнуудай габьяа бии. Жэшээнь, Красноярск. Эрхүү болон Хабаровскын хүгжэмтэ театрнуудай зүжэгүүдые хаража, нилээд баясаһан байхабди.

Тиихэдэ Хабаровскын хүгжэмтэ комедиин театр манай Улаан-Үдэдэ ерээд, гастролёо дүүргэхээ байна. Тус театр дүшөөд жэлэй саана нээгдэһэн түүхэтэй. Тиимэһээ репертуарынь баян, найруулан табиһан зүжэгүүдынь ажабайдалһаа эшэ үндэһэтэй юм. Хэдэн арбаад классическа опереттэнүүдые табижа, олон тоото харагшадые баясуулһан байха. Совет композиторнуудай, жэшээнь, Дунаевский, Блантер, Милютин, Соловьев-Седой, Листов, Шостакович, Кабалевский болон бусадай эрхим һайн хүгжэмтэ комединүүдые табидагаараа омогорходог.

Энэ театрые эрхим бэлэдхэлтэй хүгжэмшэд хүтэлбэрилнэ. Жэшээнь, ахамад режиссер В. Григорьев болбол Москвагай Луначарскиин нэрэмжэтэ театральна искусствын Гүрэнэй институт дүүргэһэн байха юм. Тиихэдэ ахамад дирижер И. Ипатов хадаа Ленинградай Н. А. Римский-Корсаковой нэрэмжэтэ консерватори дүүргэһэн намтартай.

Элитэ совет композитор В. П. Соловьев-Седой гэгшын «Арба найман наһан» гэжэ зүжэг һаяшаг табижа, улаан-үдынхидые нилээд баясуулаа. Энэ комедиие режиссер Василий Кожушкин, балетмейстер Леонид Тровинин, хормейстер Лия Тубкис гэгшэд найруулан табиһан, шэмэглэл гоёолтыень уран зурааша Фёдор Кузнецов хэһэн байна. Хэнэйшье мэдэһээр, дирижер Аркадий Суздальницкиин аша габьяа ехэ ааб даа.

Гурбан үеын совет хүнүүдэй инаг дурые, хани харилсаае, бэе бэедээ үнэн сэхэ байһые зүжэг дотор харанабди. Сэхыень хэлэхэдэ, манай ороной гурбан ондоо үе сагые, жэшээнь, Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай урдахи, дайнай үеынхи, мүн дайнай һүүлээрхи үе сагые харуулнаха юм. Үнэхөөрөөшье шогтой хүхюун, энеэдэтэй, һонор мэргэн удхатай зүжэг гээшэ. Гол геройнуудынь булта залуушуул. Энэ зүжэг эгээ түрүүн Ленинградай хүгжэмтэ комедиин театрта 1968 ондо табигдаа бэлэй. Композитор В. П. Соловьёв-Седой энэ зохёолоо Октябриин хубисхалай 50 жэлэй алдарта ойдо зорюулжа бэшэһэн юм. Тиихэдэ Хабаровскын хүгжэмтэ театр энэ комедиинь 1969 ондо табиһан байна.

Дуу хүгжэмөөр үнэхөөрөөшье баян зүжэг. Арадта нилээд суурхаһан мэдээжэ дуунуудаа композитор энэ зүжэгтөө оруулһан байна. Жэшээнь, «Вечер на рейде», «Где же вы теперь, друзья-однополчане», «Сад, ты мой сад», «Соловьи» гэжэ дуунуудыень шагнахадаа дайнай хүшэр хүндэ сагые һанажа, уяран хайлаха, баясан бахархаха ушартай болонобди.

Зүжэгэй нэгэдэхи үйлэ дайнай урда тээ Ленинградта болоно. Арба найма наһанайнгаа залиршагүй эхин дээрэ ябаһан Лёша Лида хоёртой уулзанабди. Лёша хүбүүн үнэхөөрөөшье уужам налагай сэдьхэлтэй, Сибирь ошожо, бүхы наһаяа эндэхи шэмэрүүн хизаарта зорюулха тухай бодомжолно. Лида басаган театрта хүдэлхэ, зүрилдөөтэй шанга рольнуудта наадаха тусэбтэй.

Уданшьегүй эдэ хоёр бэе бэедээ дурлалсана. Одоо сэлмэг һайхан, дүлэтэ халуун, үнэн сэхэ дуран. Гэнтэ хүлеэгдээгүй ушар тохёолдошоно. Сугтаа һураһан Вадим гэжэ нүхэрынь Лида басаганда дурлаад, һалангүй дахасалдана, Лёша тухайда муугаар хэлэжэ гомодхооно.

Тиигэһээр байтарнь дайн эхилжэ, дуратай хоёр инагууд хахасаха баатай болоно. Ямаршье орёо хүшэр байдалда ороошье һаа, бэе бэеэ мартанагүй, хэзээ нэгэтэ хуби заяагаа нэгэдүүлхэ тухайдаа бодохо юм. Дайн дүүрэжэ, Лёша Лида хоёр гэр бүлэ болојо, түбхинэнэ. Урда урдаһаа илдамханаар харалсаад, зол жаргал тухайдаа дуу дуулажа байхадаа, «Энэ дэлхэй дээрэ өөрын мүр сараа үлөөхэ» тухайдаа бодомжолно. Энэнь тон ехэ удхатай. Арад зондоо, Эхэ орондоо аша туһатай юумэ хэхэ байһандань этигэнэбди.

Лёшын рольдо артист В. Краюшкин наадажа, Эхэ орондоо хэлбэришэгүй дуратай, үнэн сэхэ хүбүүнэй образ тодо хурсаар харуулжа шадаа. Артистын хоолой хонгёо гоё, зангынь даруу зохид. Арга боломжоёо гүйсэд хэрэглэжэ, хүгжэмэй бүхы аялга нугалбариие онсо тэмдэглэжэ дуулаа һаань, Лёшын түхэл шэнжэ буришье тобойн элирхэ һэн ха. Лида басаганай рольдо артистка Н. Желенкова наадажа, мартагдашагүй һайхан образ харуулаа. Лида үнэхөөрөөшье аялдар зөөлэн абари зантай, эрэлхэг зоримгой басаган. Фронтын түрүү зэргэдэ ходо ябалсажа, ээлжээтэ добтолгын һүүлээр амаржа һууһан сэрэгшэдые дуу наадаараа баясуулхые, урма зориг бадаруулхые эрмэлзэнэ. Сэхыень хэлэхэдэ, артисткын хоолой тиимэшье һүрөөтэй хонгёо бэшэ. Гэбэшье бүхы сэдьхэлһээ дуулажа, зүжэгэй маяг хэлбэри алдангүй наадажа байхадань баясамаар.

Вадимай рольдо наадаһан артист В. Неборочкодо абаһаар лэ дурагүйдэнэбди. Юуб гэхэдэ, Лёшын хуби заяанда Вадим хамаархан оролсожо, сэлмэг һайхан дурыень бузарлахые оролдоно бшуу. Минии һанахада, Вадимай образые үшөө һайса мүлихэ, заһаха хэрэгтэй байгаал хаш.

Вася (артист Ю. Дементьев), Аня, (артистка Р. Даниленко) хоёр нилээд удаан мартагдахагүй. Сибирь, Москва тухай уянгатуулан дуулахадаа илангаяа удхатайгаар харагдана. РСФСР-эй габьяата артистка Н. Симонова (Ольга Андреевнагай рольдо наадана) харагшадые аргагүй баясуулаа. Сценэ дээрэ бэеэ барижа шадахань, оброзо «дабһалхагүйе» оролдодогынь буришье һайшаалтай. Тиихэдэ РСФСР-эй арадай артист И. Войновский Дмитрий Михайловичын рольдо наадахадаа онсо шалгарна. Гушан табан жэлдэ гол рольнуудта наадажа, залуушуулые бэлиг шадабаридаа һургажа, ябадаг хүн юм.

Дуу хүгжэмэй талаар яһала гэмгүй. Хормейстерэй ажал эли харагдана. Оркестрынь ехэ бэшэ. Струнна бүлэгынь дэн лэ үсөөн, тиимэһээ хүгжэмтэ зохёолой аялга нугалбари зарим ушарта алдагдахаа һанана.

«Арба найман наһан» гэжэ мэдээжэ хүгжэмтэ комедиин шогтой хүхюун, энеэдэһэтэй, һонор сэсэн удхатай, инаг дураар халин билтарма түүхэ нигээд лэ дүүрэбэ.

Хабаровскын хүгжэмтэ театрай коллективэй саашадаа буришье һонирхолтой зүжэгүүдые табиха байһаниинь арсалтагүй.

Н. МАТОРИН,
Буряадай АССР-эй арадай артист.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: «Арба найман наһан» гэһэн зүжэгэй сценэһээ.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Хилын саанаһаа
телефон телеграф радио

...ЕРЛИН

СЕПГ-гэй ЦК-да уулзалга болобо

ТАСС

СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбю...рой гэшүүн, секретарь Гер... Аксен эндэ ерээд байһан ...лиин Коммунис партиин ...енеральна секретариин ер...шо Виктор Диастай, КПЧ-... ЦК-гай гэшүүн Луис Ба...тай уулзаба. Чилиин нүхэд ...н доторхи байдал тухайдаа, ...лиин арадай туйлалтануу... батадхахын, арадай нэгэ...тэ правительствын програмые саашадаа бэелүүлхын тула Чилиин Коммунис партиин шиндхэмэ зоримгонууд тухай Г. Аксенда хөөрөө.

Г. Аксен СЕПГ-гэй VIII съездын шиидхэбэринүүдэй гүйсэдхэл тухай, Европодо эб найрамдал ба аюулгүй байдал хангахын түлөө ГДР-эй хэдэг тэмсэл тухай хани барисаата партиин түлөөлэгшэдтэ хөөрэбэ.

...ОНДОН

ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ ИЛАЛТА

ТАСС

Англиин хүдэлмэришэд ...лдын эрхэ сүлөөгэй түлөө ...үлэй жэлнүүдтэ хэһэн хатуу ...нга тулалдаануудаингаа ...этэ туйлаһан илалтаяа тэм...лэжэ байна.

«Промышленностьдахи ха...лсаан тухай хуули» гэдэгэйнь ...эһөөр түрмэдэ хаагдаһан ...ан докерой сүлөөлэгдэһые хүдэлмэришэдэй һаналаа нэгэдэлгын гайхамшаг илалта гэжэ эндэ угтаба. «Талын түймэр шэнгеэр хаа хаанагүй таран дэлгэрһэн буһалгаанай ашаар эдэ докернуудай түрмэһөө табидаһыень бүхы дэлхэй мэдэнэ» гээд «Морнинг стар» газетэ бэшэнэ.

...АНОЙ

...ДААМБАНУУДЫЕ БОМБОДОЖО ...ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

ТАСС

...Вьетнамай нэлэнхы дайдые ... зуун жэлэй турша соо ...най үерһөө саран хамгаалжа ...дагдаг ДРВ-дэхи түхеэрэлгэ...үдые США-гай авиаци бом...доһоор.

Американ бомбонууд ойрын ...онүүдтэ Киенсыонг уездэ... (Тхайбинь провинци) Чали ...тагай даамбануудай 250 ...тр участогые һандаагаа. Хэ... бомбонууд даамба дээрэ, ...йгарай поли дээрэ унаса. ...эһээ уламжалан, горитой ...ндарал болоод, мүрэнэй ... даамбые дэлбэ сохижо, ... талмай уһанда абтаа. По... дээрэ ажаллажа байһан ...охон эгээлэй хүнүүд алуул... байна.

Американ сэмолёдууд Ниньбинь, Тхайбинь, Куангчинь, Тханьхоа. Нгеан болон бусад хэдэн провинцинуудай даамбануудые хоёр һара үлүүтэй соо зэрлиг бүдүүлигээр бомбодожо байнхай.

Американ империалистнуудай эдэ аашануудые бүхы дэлхэйн олониитэ эрид шууд буруушаана. Англиин «Нью Сайентист» журналай бэшэһэнэй ёһоор, Улаан мүрэн дээрэхи хаалтанууд ба даамбануудые бомбодоһонһоо уламжалан тохёолдоһон һандаралнуудые атомна бомбын дэлбэрэлгэһээ ушарһан һандаралнуудта жэшэжэ боломоор байна.

Ой модон ба полинуудые зорюута үгы хэлгэ, газарай хүрьһэн сүм һандаадаг 6.800 килограмм зарядтай бомбонуудые хэрэглэлгэ—ДРВ-дэ эсэргүү США-гай бүдүүлиг балмад аашануудай зарим хубинь лэ болоно.

НЬЮ-ИОРК.

ДАЙСАНДА ҮГТЭҺЭН СОХИЛТО

ТАСС

Урда Вьетнамай Куангчи городой эртэ урда сагай хэрэмые патриодууд гартаа барижа байһан зандаа. Гурбан үдэрэй урда тээ энэ хэрэмдэ шурган ороһон Сайгоной десантна подразделенинүүд шанга дайн байлдаанай һүүлээр гэдэргээ тэхэрихэ баатай болоо гэжэ Америкын информационно агентствэнүүд мэдээсэнэ. Хэды ехээр бомбодоошье һаань, энэ хэрэм руу июлиин 27-до шэнэ хүсэнүүдэй хаягдаашье һаань, Сайгоной десантнигууд Куангчиин хэрэмые гартаа барижа шадаагүй. Диилдэһэнэйнгээ түлөө үһөөгөө абаха гэжэ һэдэһэн Сайгоной уһан сэрэгэй томо хүсэнүүд бага зэргэ һандаргагдаһан энэ хэрэмдэ шэнээр добтолоо һэн. Тиигэбэшье энэ городые хамгаалагшад дайсадые бута сохиһон байгаа.

Хюэ городһоо баруулжаа оршодог ой модотой хада гүбээнүүдтэ болоһон байлдаанай үедэ арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүд ехэ амжалта туйлаа. Патриодууд энэ городые хамгаалжа байһан бэхилэлтые сүмэ сохиһон байна. Тиигэжэ Хюэ городһоо зүүн урагшаа хорёод модоной газарта оршодог «Вастонь» гэжэ сэрэгэй гол баазые гартаа абаа. Арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй добтолгые һуларуулхын тула США-гай авиаци Хюэ городой хажуугаархи районуудые зэрлиг муухайгаар бомбодоно. Июлиин 27-до «В-52» гэжэ бомбардировщигууд городһоо баруулжаа оршодог сүлөөлэгдэһэн газар дайдые 11 дахин бомбодоо. Меконг мүрэнэй адагай Киенфонг гэжэ провинци мүн лэ бомбодоодоо. Энэ мүрэнэй адагай үргэн ехэ газар эзэлдэг сүлөөлэгдэһэн районуудта патриодууд болон Сайгоной сэрэгүүдэй частьнуудай хоорондо хатуу шанга тулалдаан болоһоор.

Арадай зэбсэгтэ хүсэнүүд Сайгондо дүтэхэнэ оршодог дайсанай бэхилэлтэнүүдтэ добтолһоор зандаа. Камбоджотой Урда Вьетнамай ниислэл хотые холбодог гол харгы дээрэ, Сайгонһоо 45 модоной газарта байдаг дайсанай бэхижүүлэгдэһэн 4 пунктһаа арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүд дайсадые июлиин 27-до намнажа гаргаа гэжэ информационно агентствэнүүдэй мэдээсэлнүүдһээ элирнэ. Сайгонһоо хойшоо 90 модоной газарта оршодог Анлок гэжэ хүреэлэгдэһэн город шадар патриодууд шанга байлдаа хэһээр.

Биньдинь гэжэ эрье шадарай провинциин сүлөөлэгдэһэн районуудта шурган ороһон хүлһэншэдэй армиин частьнууд хүреэлэгдээ. Патриодууд тэдэниие ара талынь сэрэгүүдһээ таһалһан байха юм. Тиигэжэ Кюинен портһоо хойшоо оршодог № 1 стратегическэ шоссе харгы дээрэ тэдэнэр байрлаа юм.

ХАНОЙ. (ТАСС). АПО агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Урда Вьетнамай арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүд июлиин 26-да Хюэ городһоо баруулжа оршодог сэрэгэй баазануудые хамгаалжа байһан Сайгоной сэрэгүүдые бута һамна сохёо. Патриодууд томо буунуудаар һайса буудаһанайнгаа һүүлээр городые хамгаалжа байһан хэдэн баазануудта нэгэн доро добтолоо. Энэ добтолгын үедэ дайсад 600 шахуу хүнүүдээ алуулһан, шархатуулһан байна. Энэ тулалдаанда долоон томо буу, хоёр американ вертолет үгы хэгдээ.

Июлиин 25-да Бенче провинцида (Меконг мүрэнэй адаг) патриодууд Сайгоной засаг түрын «гражданска обороно» гэдэгэй отрядуудтай дайлалдаа. Сүлөөрэлгын хүсэнүүд дайсанай 180 шахуу солдат, офицернуудые алаһан, шархатуулһан, плендэ абаһан байна. Тиигэхэ зуураа, дайсанай горитой хэмжээнэй буу зэбсэг, һомо хэрэгсэл буляажа абаа.

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

САНТЬЯГО. Арадай нэгэдэлэй правительство хадаа үмсын «Банко де А. Эдвардс и компаниа» гэжэ банкые гүрэнэй мэдэлдэ абаха тухай шиидхэбэри гаргаа. Энэ банкын хүтэлбэрилэгшэдэй финансын гурим журамые хазагайруулһантайнь дашарамдуулан иимэ шиидхэбэри абтаа. Энэ банк харин капитал нөөсэлэгшэдтэй мүнгэнэй хэрэг ябуулгые нэгэнтэ бэшэ таһалдуулдаг байһан.

ТОКИО. Японой правительство энэ жэлэй августын 1-һээ Монголой Арадай Республикада өөрынгөө посольство нээхэ гэһэн шиидхэбэри абаба.

Хоёр ороной хоорондо дипломатическа харилсаанууд 1972 оной февральда тогтоогдоһон байгаа.

ЛОНДОН. Филиппиндэхи байдал хүшэр хүндэ байһан зандаа. Уһанай үер орон дотор туйлай ехэ хохидол ушаруулаа. Уридшалан тооложо үзэһэнэй ёһоор, 400 миллион фунт стерлингын хэмжээнэй гай хохидол эндэ тохёолдоо ха. Хоёр миллион үлүүтэй хүнүүд гэр байрагүй үлэшоо.

Энэ ехэ үертэ хохидогшодой тоо улам олошорно. Хуулита ёһоор абтаһан мэдээнэй ёһоор, 256 хүн үхөө. Үерһөө боложо газарай нюруугай нураһанай эсэстэ Тарлак провинцида хэдэн хүнүүд амидыгаар булагдаһан байна. Үерһөө эгээл ехээр хохидоһон Лусон гэжэ арал дээрэхи олохон городууд болон тосхонууд урдынхидаал мэтэ ондоо город, һууринуудтай холбоо барисаагүй байһан зандаа.

ВАРШАВА. Польшодо гитлеровецүүдэй хэһэн гэмтэ ябадал мүрдэхэ главна комисси Польшын газар дээрэ нацистнуудай гэмтэ ябадал хэһэн тухай 6 мянга гаран протоколнуудые һүүлэй зургаан жэлэй турша соо ФРГ-гэй, Австриин ба Баруун Берлинэй прокуратурада, сүүдэй органуудта дамжуулан үгэһэн байна. Энээн тухай главна комиссиин президиумэй Варшавада болоһон заседани дээрэ мэдээсэгдээ.

ФРГ-гэй сүүдүүдтэ харагдаагүй үлэһэн 4 мянган хэрэгүүдэй 40 шахуу процентнь Польшотой холбоотой гэжэ эндэ тэмдэглэгдээ.

САЯАНҺАА ВИТИМ ХҮРЭТЭР

СЭГЭЭ — АМТАТАЙ, ТУҺАТАЙ УНДАН

Болхой — Захааминай аймагай үзэсхэлэнтэ һайхан, аршаан булагуудтай нютагуудай нэгэн юм. Эндэхи аршаан дээрэ зунай сагта хэдэн зуугаад хүн амаржа, бэеэ эмшэлдэг, сэнгэдэг байна. Санагын сомо-

ной Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй үүсхэлээр Болхойн аршаан дээрэ нэгэ доро 20 хүнэй байрлаха аргатай байшан энэ жэлдэ бодхоогдоо. Тиигэжэ хүнэй амархада бүри һайн болобо.

Эндэхи аршаан дээрэ ганса Санагын совхозой бэшэ, харин аймагай нютаг бүхэнһөө хэдэн зуугаад хүн амараа.

Санагын совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй үүсхэлээр энэ жэлдэ тус аршаанда дүтэхэнэ багахан һүрэг адуун бэлшээгдэнэ. Тиигээд гүүнүүдые һаажа, буряад арадай эртэ урдаһаа хойшо амтархан уудаг, бэеэ эмшэлдэг сэгээ хэжэ эхилһэн байна. Эндэхи гүүнүүдые совхозой хүдэлмэришэн Даша Намсараев адуулдаг, тэрэнэй нүхэр Цырен-Долгор һаадаг, сэгээ бэлдэдэг байха юм. Эдэ хоёр нүхэд урдань имэ ажал хэжэ үзөөгүй байбашье, ажалдаа түргөөр башараа, һайн шанартай сэгээ бэлдэнэ. Гүүнүүдээ үдэртөө хоёр дахин һаадаг, һаамдаа тус бүриһөөнь 2 литр һү абадаг байна. Даша, Цырен-Долгор Намсараевтанай оролдосотой ажалай ашаар бэлдэгдэһэн сэгээ аршаанда амаржа байһан хүнүүдтэ худалдагдадаг.

Мүнөө жэл оройдоол 6 гүү һаанабди. Энэ түрүүшын туршалта гээшэ. Яһала амтатай, һайн сэгээ бэлдэгдэнэ. Ерэхэ жэлдэ 20 гүү эндэ барижа, энэ амтатай, туһатай унда улам ехээр бэлдэдэг болохо зорилготойбди, — гэжэ Санагын совхозой директор Владимир Жамсуевич Цыренов хөөрэнэ.

Д. БАЛДАНОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Намсараевтанай бүлэ гүү һаажа байна. 2. Цырен-Долгор Намсараева сэгээ бэлдэхэеэ түхеэрнэ. 3. Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай хүдэлмэрилэгшэ Галина Шаралдаева үхибүүдтэйгээ эндэ бэлдэгдэһэн сэгээ амтархан ууна.

Авторай фото.

ҺОНИРХОЛТОЙ НААДАН ЭХИЛЭЭ

Уржадэр республикымнай ниислэл — Улаан-Үдэ хотын стадион дээрэ Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй арадуудай спортын национальна зүйлөөр спартакиадын түрүүшын үдэрэй мүрысөөнүүд үнгэргэгдэбэ. Энэ жэлдэ арбадахяа үнгэргэгдэжэ байгаа мүрысөөндэ Яхадай, Тувын, Буряадай АССР-нүүдэй, Хакасай, Хадата-Алтайн автономито областьнуудай, Агын, Усть-Ордын национальна округуудай команданууд хабаадалсана.

Үдэшын эгсэ табан часта спортсменүүдэй парад-жагсаал үнгэргэгдэжэ, мүрысөөнэй России Федерациин туг командануудай капитанууд үргэбэ.

Стадионой ногоон талмай дээрэ буряад барилдаан, һур харбаан, яхад арадай «Кылыы» гэжэ һүрэн харайлгаар һонирхолтой мүрысөөн эхилжэ, сугларагшадай анхарал татана.

Трибунын урдахана түхеэрэгдэһэн ногоон талмай дээрэ спартакиадын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө бүхэшүүл барилдажа эхилбэ. Наадагай программада оруулагдаһан буряад барилдаанда команда бүхэн дүрбэн хүниие табиһан байна. Эгээн түрүүлэн 60 килограмм хүрэтэр шэгнүүртэй бүхэшүүл гаража ерэбэ.

— Улаан буланда Агын национальна округой бүхэ Цэдэн Бутитов, хүхэдэнь — Хакасай автономито областьһоо ерэһэн СССР-эй спортын мастер Майнагашев, — гэжэ соносхогдоно.

Жэмбүүрэй эшхэрэгдэмсээр хоёр бүхэ барилдажа ороно. Эдэ хоёрые абаһаар харахада алиниинь алин гэшэгүй, бэе бэеынгээ добтолхые хүлеэһэн янзатайгаар маряалсаха юм. Тиигэһээршье байтар хоёр бүхэ хам орол сожо байгаад, мэхэ гохо, барилдаанай эрдэм туршалсаба. Цэдэн бүхэ гэнтэ добтолходоо нүхэрөө баруун мүрөөрнь газардуулжа, командынгаа гэшүүдые, стадиондо сугларагшадые баясуулба.

Удаадахи ээлжээндэ барилдахаар бодоһон буряад барилдаагаар манай республикын арбан хоёр удаа чемпион болоһон Виктор Баймеев Усть-Ордын бүхэ Ивановтой барилдахадаа, тэрэнээ бэлэхэнээр шүүжэ гарана. Зүгөөр манай Виктор хоёрдохи ээлжээндэ Яхадай АССР-эй түлөөлэгшэ, «Октябрь» колхозой тракторист, СССР-эй спортын мастер Иван Соловьевтой барилдахадаа нилээн удаан тулалдаа. Юуб гэхэдэ, эдэ хоёр бүхэ жэл бүри спартакиадын мүрысөөндэ хоорондоо барилдадаг байһан. Нёдондо эдэнэрэй барилдаан тэнсэлгээр дүүрэһэн юм. Харин энэ жэлдэ... Барилдаанай эхилһээр найман минутаһаа үнгэржэ ябахада Виктор Баймеев гэнтэ доохонуур шүүрээд добтолходоо, нүхэрөө һуулгажархёо бшуу.

Мүн 70 килограммай шэгнүүртэн сооһоо Буряадай АССР-эй командын түлөөлэгшэ, СССР-эй спортын мастер Валерий Иванов шүүгдэнгүй тулалдажа ябана. Тэрэ Яхадай, Тувын республикануудһаа ерэһэн Яковлев, Ойдуп гэгшэдые унагаагаа.

Хүндэшэг, хүндэ бэетэй бүхэшүүлэй дундаһаа манай бүхэ Олег Алексей Хакасай Виктор Попов хоёр шүүгдэнгүй, шадамар бэрхээр барилдажа ябана.

Үсэгэлдэр бүхэшүүлэй дундаһаа спартакиадын чемпионууд тодороо.

Яхад арадай «Кылыы» һүрэлгөөр үнгэргэгдэһэн һонирхолтой нааданда хабаадаһан спортсменүүд сооһоо солбон бэрхэ табан хүн түрүү һууринуудые эзэлээ. Эндэ Яхадай АССР-эй спортсменүүд — СССР-эй спортын мастернууд Николай Санников дүн хамтадань 43. 84 метр, нүгөөдэнь — Иван Горохов 43, 65 метртэ һүрэжэ, командаяа түрүү һууринда гаргаа. Манай командын түлөөлэгшэ Афанасий Амосов табадахи һуури эзэлээ.

Һур харбаан. Энэ мүрысөөндэ табан командын мэргэшүүл хабаадана. Наадагай түрүүшын үдэр эхэнэрнүүд 30, 40 метртэ харбаһан байна. Эндэ Агын национальна округой түлөөлэгшэ, зургаан үхибүүдэй эхэ Янжима Будаева эрхимлээ. Буряадай, Яхадай АССР-нүүдэй түлөөлэгшэ Екатерина Файздрахманова, Мария Прокопьева гэгшэд удаадахи һууринуудые эзэлээ. Эдиршүүлэй дунда үнгэргэгдэһэн нааданда Агаһаа ерэһэн мэргэн Лхама Бабуев хоёр зайда 159 очко абажа, эрхимлэһэн байна. Удаадахи хоёр һуури манай республикын түлөөлэгшэд Дмитрий Эрдынеев, Иван Дугаров гэгшэд эзэлбэ.

Эрэшүүлэй дунда үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ Агын национальна округһоо ерэһэн спортсмен бултанһаа мэргэн байба. Тиин хоёр зайда 128 очко абаһан Цыренжап Чимитов түрүү һуури эзэлжэ, спартакиадын чемпион болоо. СССР-эй спортын мастер Михаил Архипов, ... тор Манлаев гэгшэд онсо ... жа, ... гаргалсаһан байна.

Команданууд хоорондын ... гаргахад 764 очко абаһан ... национальна округой команд... химлээ. Яхадай, Буряадай ... нүүдэй мэргэшүүлэй команд... удаадахи хоёр һуури эзэлбэ.

Үсэгэлдэр Агын ... национальна нааданууд ... лүүлээ. Жэшээнь, буряад ... рилдаанай түгэсхэлэй наада... вын «Хүреш» барилдаан, ... хоорондын гурими... Яхадай «Ыстанга» һүрэлгөө... рысөөнүүд үсэгэлдэр үнгэр... бэ.

Мүнөөдэр спартакиада ... дагшад яхад арадай ... бах» һүрэлгөөр, гиир ... мүрысэхэ юм. Наа... да эрхимлэһэн спортсмен... мандануудта РСФСР-эй ... гын кубок, шангууд барюул...

Улаан-Үдэ хотын спорт... ратайшуул, мүнөөдэр эхил... наадануудта олоороо ерэж... нирхон харахыетнай урина...

Б. ЦЫРЕМПИ...
С. ТАРА...

ХОЁРДОХИ МЭРГЭЖЭЛ ШУДАЛЖА...

Буряадай Гүрэнэй багшанарай институдай түүхэ болон хэлэ, бэшэгэй факультедэй 3-дахи курсын студентнэр хоёр жэлэй хугасаада медицинэ шудалһан байгаа. Һаяхан медицинээр гүрэнэй шалгалта болоо. Тэрэнэй комиссиин бүридэлдэ пединститудай гражданска оборонын кафедрые даагша Н. Б. Банзаракцаев, мүн республиканска болон городой больницануудай эмшэд оролсоо. Республиканска больницын врач Г. А. Улхутуев иигэжэ хөөрэнэ:

— Пединститудта медицинэ шудалгын эхин табан жэлэй саана табигдаһан юм. Ерээдүйн багшанарта медицинын предмедүүдые ямараар заабал дээрэб гэжэ бодомжологдоо. Һүүлэй һүүлдэ темэнүүдые бүлэглэн зааха гэлсээ һэмди. Студентнэр лекцинүүдые шагнаад, һүүлдэнь больницануудта практика гарадаг болоһон юм. Тиихэдээ студентнэр үзэһэнөө бүхөөр хадууха аргатай болоо.

Медицинын элдэб арганuудые студентнэртэ һайнаар ойлгуулха талаар ехэ оролдолго гаргадаг врачнар олон. Городой нэгэдэхи больницын хирург П. П. Хаптаев, республиканска больницада хүдэлдэг Ф. В. Архинчеев гэгшэдые нэрлэмээр.

— Түүхэ болон хэлэ, бэшэгэй факультедэйхид медицинээр гүрэнэй шалгалта һайн баряа, — гэжэ Н. Б. Банзаракцаев хүхинэ. Үнэхөөрөөшье, 93 студентнэрэй 83-ниинь «эрхим», «һайн» гэһэн сэгнэлтэнүүдые абаа юм.

Тиигэжэ ерээдүйн багшанар «медицинын сестра» гэһэн хоёрдохи мэргэжэл олобо гээшэ.

Г. БАЗАРЖАПОВА, студентка.

ЛЕНИН ТУХАЙ ШЭНЭ ҮЛЬГЭР

Хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат Гунга Туденовэй хүтэлбэри доро арадай аман зохёол суглуулдаг экспедици Түнхэнэй аймагай тосхон нютагуудаар ябажа байна. Тэдэнэр урданай үльгэр, онтохо, таабари, оньһон үгэ, дуу суглуулха зорилготой.

Һаяхан тус экспедици Туранай совхозой Хужар тосхон хүрэжэ, 80-яад наһатай Д. Гыргеновтэй уулзаһан байна. Үндэр наһатай үбгэжөөл урданай үльгэр, онтохо олоор мэдэхэһээ гадна, мүнөө үеын үльгэр, таабари һайн мэдэдэг. Буурал толгойтой үльгэршэн Ленин багша тухай шэнэ үльгэр хөөрэжэ үгэһэн байна.

Л. ТАПХАЕВ.

„ХАНХИНАН ЗЭДЭЛНЭ ГИТАРА“

Имэ нэрэтэй дуу-хатарай ансамбль мүнөө үедэ Бэшүүрэй аймагай колхоз, совхозуудаар айлшалжа ябана. Энэ ансамбль гол түлэб залуу артистнарһаа бүридэнхэй юм. Гэбэшье тэдэнэрэй ирагуу хонгёо дуун, шэнхинэн зэдэлһэн хүгжэм харагшадай зүрхэ сэдьхэл татана.

«Хүрим түрэ», «Хоёр хүнэй үдэр» гэһэн удха түгэлдэр дуунууд хүдөөгэй ажалшадта ехэтэ һайхашаагдана. Мүн лэ шог ёгто мүрнүүд, сатирическэ сценкэнүүд программадань ороно.

Тус ансамбль аймагай Охин-Булагай, Бэшүүрэй совхозуудаар, «Дружба», Калининай, XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудаар ябажа, концерт наада табижа дүүргээд байна.

Д. ОЧИРОВ.

АШААН ЭЗЭДТЭЭ ХҮРГЭГДЭНЭ

Витим мүрэн дээгүүр ашаа зөөлгэ мүнөө түлэг дундаа. Эрхүүгэй, Шэтын областьнуудай, Буряадай АССР-эй хойто зүгэй холын районуудта элдэб ашаан абаашагдана.

Һаяхан хэдэн һалатай судна, нэгэ самоходно баржа Витим мүрэниие уруудажа гараад, холын нютагуудта, ажалладаг лесничүүдтэ, геологуудта хүрэжэ ерэһэн байна. Элдэб эд бараан, эдеэ хоол, машинын түлишэ, модо таллуулдаг тракторнууд гэхэ мэтэ шухала юумэнүүдые асаржа, гүн тайга соо ажалладаг хүнүүдые ехэтэ баясуулаа. Дүн хамта 700 тонно ашаан буулгагдаһан байха юм.

Капитан И. А. Кокиной экипаж даажа абаһан даабаряа амжалтатай һайнаар дүүргэбэ.

Жэлэй дүүрэтэр үшөө 900 тонно элдэб ашаан хойто зүгэй районуудта абаашагдахаар хараалагдана.

К. СУДАНОВ.

ШЭНЭ ЛЕКТОРИ

Ажалшадай амгалан байдалые хангахын тула архи ууха ябадалтай эрид тэмсэхэ хүдэлмэри дэмжэгдэнэ.

Ниислэл хотын «Дружба» кинотеатрай коллектив гусгаар лектори эмхидхэжэ, июлиин 18-да түрүүшын хэшээл үнгэргэбэ. Тэндэ Улаан-Үдын Октябрьска районой милициин таһагые даагша нүхэр Урбаног элидхэл хээ. Шэнэ лекториин ээлжээтэ хэшээл июлиин 25-да болобо. Октябрьска районой арадай сүүдэй түрүүлэгшэ нүхэр Демин тэрэниие үнгэргөө.

А. ГАВРИЛОВА.

ҮГЭРСЭЕЭ ХУРЯАНА

Улаан-Үдын аймагай Харгана шотаг хүрэхэдэ, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой шэл оройтой байранууд наранай гэрэлдэ нюдэ һаргамаар яларжа байдаг. Эндэ шэнэ теплицэ баригданхай.

Мүнөө жэлдэ үгэрсын тарилгаһаа ургаса абажа эхилэнхэй. Тэндэхи ногоон ургамалай хойноһоо дүйтэй шадамар огородшон Будаханда Банзаровна Балданова, комсомол басагад Дулма Ишеева, Долгор Жамсаранова гэгшэд оролдосотой һайнаар харууһална. Энээнэй ашаар үгэрсын ургаса бараг абтаба. Тэдэнэр теплицэ соохи тарилгаһаа бүхыдөө 15 центнерһээ үлүү үгэрсэ суглуулжа абаа.

В. ПЕТРОВ.

ХУДАЛДАН АБАГШАДТА ЗОХИД

Наймаанда байһан эд бараанһаа дуратайгаа шэлэн абажа, өөһэдөө бэеэ хангадаг түрүүшын магазин Кабанскын аймагай Нюки тосхондо һая нээгдэбэ. Энэ гуримаар магазинай худэлдэг болоогүй байхада, үдэрэй 300 түхэриг ородог һаа, мүнөө 450 түхэриг ороно.

Худалдаа наймаанай системэдэ 1955 онһоо хойшо хүдэлжэ ябаһан В. Н. Сханова шэнэ гуримда оруулагдаһан магазиниие хүтэлбэрилнэ.

Магазинаймнай шэнэ гуримаар худэлдэг болоһониинь, манда, худалдан абагшадта, ехэ аятай болоо, — гэжэ Нюки нютагаархин мэдүүлнэ.

Б. ДОРЖИЕВ.

ОЛОН КОМАНДА УРАГШАА ГАРАБА

СССР-эй «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын футболистнууд уулзалгынгаа хоёрдохи хахадые түгэсхэбэ. Эндэ түрүү һуури эзэлхын түлөө наадажа ябаһан командануудай дүн хаража үзэхэдэ, хүлеэгдээгүй ушар тохёолдоо. Юуб гэхэдэ, мүрысөөнэй таблицада түрүү һуури эзэлжэ ябаһан зарим команданууд нүгөөдүүлдээ шүүгдэжэ, хойноһоо тэгүүлжэ ябаһан командануудтаа хүсэгдэшэбэ. Жэшээнь, Урда-Сахалинай «Сахалин» команда Ангарскын «Старт» бүлгэмэй футболистнуудта айлшалхадаа, аяар 4:0 гэһэн тоотойгоор шүүгдээ. Тиихэдэ хоёрдохи һуурида гараад ябаһан Благовещенскын «Амур» командада хүсэгдэхэ баатай болоо. «Амур» командын футболистнууд манай «Сэлэнгэ» командые 1:0 тоотойгоор шүүгээ һааб даа.

Ангарскын футболистнууд һүүлшын хэдэн уулзалгануудта эрхим һайнаар наадажа гарахадаа, гурбадахи һуури эзэлээд ябаһан Шэтын футболистнуудые хүсэжэ, урдань оробо. Мүн Братскын «Сибиряк» команда Хабаровскын футболистнуудые 2:1 гэһэн тоотойгоор шүүхэдээ, баһал урагшаа дабшаһан байна.

Манай «Сэлэнгэ» командын футболистнууд шүүгдэ шүүгдэһээр оройдохоноо арбан табан очкотой болоо, хамагай һүүлдэ ябаһаниинь халагламаар.

Мүнөө Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын футболистнууд нааданайнгаа гурбадахи хахадые эхилхэнь. Энэ үдэр «Сэлэнгэ» Шэтын командатай өөрынгөө стадион дээрэ наадаха болонхой.

Танай анхаралда нааданай хоёрдохи хахадай дүн толилогдобо.

Команданууд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бүмбэгэ	Очконууд
«Амур» Благовещенск	20	12	5	3	27—11+16	39
«Сахалин» Ю-Сахалинск	20	12	5	3	22—13+ 9	29
«Старт» Ангарск	20	9	3	8	23—18+ 5	21
«Автомобиль» Красн.	20	9	3	8	24—19+ 5	21
СКА Шэтэ	20	6	9	5	24—20+ 4	21
«Сибиряк» Братск	20	6	7	7	17—17+ 0	19
«Аэрофлот» Эрхүү	20	5	7	8	12—20— 8	17
СКА Хабаровск	20	6	4	10	27—24+ 3	16
«Луч» Владивосток»	20	4	8	8	13—24—11	16
«Вулкан» П-Камч.	20	4	8	8	11—22—11	16
«Сэлэнгэ» У-Үдэ	20	4	7	9	12—23—11	15

СЭЛЭНГЫН АЙМАГТА

ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ДЭБТЭРТЭ БЭШЭГДЭБЭ

...

БЭРХЭ ТОГООШОН

...

Л. СЛЮНКИН...

ЭСЭГЭ ОРОНОЙМНАЙ ФЛОДОЙ МҮНДЭЛҺЭН ГАЗАРТА

Эсэгэ оронoймнай далайн флодой мүндэлһэн газар гэжэ түүхэдэ ороһон нютаг Москваһаа 50 яад километрэй зайда оршодог. Александр Невскиин тоонто нютаг, ородой эртэ урдын хото Переславль — Залесскһээ холо бэшэ тунгалаг һайхан уһатай, номгохон Плещеевэ далайн эрьедэ Веськово гэжэ һуурин байдаг. Эгээл эндэ, энэ һуурин шадар, ородой уһан сэрэгэй флотилиин түрүүшын суднанууд мүндэлһэн юм.

...16 наһатай Пётр 1 хаан 1688 оной хабар Москва шадархи Измайлова һууринда далбагата скосо олоһон гэдэг. Энэ олзо залуу хааниие ехэтэ һонирхуулаа хаш. Уданшьегүй хаан Яуза, Москва мүрэнүүд дээгүүр онгосын далбага жолоодожо һураа һэн ха.

Һүүлээрнь Пётр Плещеевэ далай үзэхэдөө, тэрэниие ехэ зохидшоогоод, эндэ суднануудые бүтээхэ, флотилитай болохо гэжэ шиидэһэн. Тиин тэрэл онойнгоо намар корабльнуудые бариха талаар дүй дүршэл ехэтэй голландец Карштейн Брант гэдэгтэй Веськово ерэжэ, һанаһан зориһоноо бэелүүлжэ эхилээ бэлэй.

Июль һарын тэнгээр гурбан мачтатай хоёр судна, хоёр яхта далай дээрэ харагдаһан гэдэг. Пётр хаанай хүтэлбэри доро, мүн тэрэнэй хабаадалгатайгааршье, бодото томо флотилиин барилга 1691 онһоо эхилэн, үргэн далайсатайгаар ябаһан түүхэтэй.

Удаадахи жэлэйнь намар Плещеевэ далай дээрэ ородой түрүүшын флотилиин түрүүшын парад-жагсаал үнгэргэгдэһэн байна. Тэрээндэ хамта зуу гаран элдэб суднанууд, тэрэ тоодо «Марс», «Анна» гэжэ томо томо корабльнууд байлсаһан. Дүтэ ойрын нютагуудһаа суглуулагдаһан хүнүүд, загаһашад, тусгаар һургуули гараһан матросууд хүтэлбэрилэгшэдэйнгөө команда нарьяар дүүргэжэ, десантнуудые буулгажа байһан гэхэ. Эсэгэ оронoймнай дайшалхы уһан сэрэгэй флодто үндэһэ һуури табиһан ородой түрүүшын флотили иигэжэ мүндэлһэн түүхэтэй юм.

1783 ондо Переславльда болоһон ехэ түймэр Пётр хаанай флотилиие дууһан шатаажархиһан. Бүхы флотилиһаа, тушаан боложо, нэгэл судна үлэһэн байгаа. Тэрэ хадаа Плещеевэ далай дээрэ байгуулагдаһан флотилиин тон түрүүшын бүтээл байһан юм. Гэрэнэй барилгада хаан өөрөө улаан гараараа хабаадалсаһан гэдэг.

Гэнтэ аюулһаа бүтэн үлэһэн Пётрой судные хадагалхын тула 1830 ондо тусгаар байра баригдаһан. Тус байра һүүлээрнь Пётр I хаанай музей — усадьба болгогдоо. Тэрэ үе сагай үлэгдэлнүүд: кораблиин элдэб хэмжүүрэй якорьнууд, рульнууд болон мачтанууд, парусуудай хэһэгүүд, түмэр тогоон болон кузницын хөөргэнүүд, дарханай зэр зэмсэг гэхэ мэтэ музейдэ мүнөө олон бии. Ханаарнь Пётр хаанай дүрэ зурагууд, ородой флодой түүхэ тухай хөөрэһэн зурагууд, гравюранууд... Тэдэнэй дунда Д. Кардовскиин «1692 оной августын 1-дэ Плещеевэ далай дээрэ болоһон петровско флотилиин жагсаал» гэһэн зураг һүроотэйгөөр үзэгдэдэг.

Эсэгэ оронoймнай дайшалхы флодой мүндэлһэн газарта аяншалагшад, айлшад, юрэ һонирхоһон хүнүүд ерэжэл байдаг. Совет Далайн-Сэрэгэй Флодой тоонто нютаг олоной анхарал татаһаар лэ зандаа.

А. АШМАРИН.

Москва.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ. «Эрэлхэг зоригтон» — СССР-эй Уһан-сэрэгэй флодой үдэртэ зорюулагдаһан статья. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Һайн халааниие бэлдэхэ» — А. Ткачевой статья. «Урагшаа һанаатан» — В. Радченкын статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «Багульник» — тематическа хуудаһан.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Хилын саанахи һонин.

ЭНХИР КРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА
УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

10.10 — һурагшадта зорюулагдаһан телезүжэг. 11.25 — Хабаровскын хүгжэмтэ комедиин театрай зүжэг.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

13.05 — орон доторхи һонин. 13.10 — «Мүнөөдэр — СССР-эй Далайн Сэрэгэй Флодой үдэр» гэһэн дамжуулга. 13.25 — «Хүгжэмтэ киоск» гэһэн дамжуулга. 13.55 — һурагшадта зорюулагдаһан дамжуулга. 14.40 — киногой аяншалтада дуратайшуулай клуб. 15.40 — «День моих сыновей» гэһэн уран һайханай телевизионно фильм.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

16.50 — «Һонирхолтой мэргэжэл» гэһэн киноочерк.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

17.00 — уласхоорондын панорама. 18.00 — «Бидэнэр совет ороной морягуудби» гэһэн документальна фильм. 19.00 — «Время» гэһэн һүүлэй һонинон программа. 19.30 — «Воскресный композитор» гэһэн уран һайханай телевизионно фильм. 20.35 — Совет Арми болон Флодой сэрэгшэдэй захилаар концерт.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

21.00 — «Улаан Талмай» гэһэн уран һайханай фильм.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕ...

Манай адрес, телеф...

г. Улаан-Удэ, ул. Лени... Телефоны: редактора — 5... приёмная — 54-93, зам. ... тора — 68-08,, зам. ... ра — 62-62, ответ. секр... — 50-52, зам. ответ. секр... — 66-76, отделы: пар... жизни — 60-91, сельск... зяйства — 64-36, 63-86, ... ганды и агитации — ... промышленности и стр... ства — 61-35, советского ... тельства и быта — 69-58, ... туры и школ — 60-21, ... рабселькоров — 67-81, ... мации — 34-05, общест... приёмная — 56-62, маш... бюро — 57-63, фотолаб... рия — 33-61.